

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Fašizem dozoreva

Ni slučajno, da so antifašisti v inozemstvu prav v zadnjem času razvili tako živahno akcijo. Fašizem v resnici preživlja težko krizo, iz katere se ne bo lahko izkopal. Z gotovostjo napovedovati razvoj političnih dogodkov ni lahko, bilo bi pa vsekakor še prezgodaj prerokovati dejanski polom fašizma v Italiji. Fašistični državni nauk, ako fašizmu, ki je le gol hipernacionalizem, sploh priznavamo kaj originalnega v tem pogledu, je doživel v svetu in tudi v Italiji poraz. Kaj je še ostalo od bombastičnega napovedovanja nove dobe, ki jo more prinesiti »moralno propadlemu ter politično in socialno razdrapanemu svetu edino univerzalni fašizem, ki naj ga zanese v svet drugi Napoleon — Mussolini, potem ko so vse politične doktrine odpovedale?« In kaj je ostalo od fašističnega nekako človeškega solidarizma, ki si ga je sposobil Mussolini od večnega Rima, ga po svoje prekrasil ter skušal spojit s poganskim nacionalizmom, od tega solidarizma, za katerim je skrival svoje imperialistične namene? Poskus, dati fašizmu obelježje splošno veljavne politične in državniške doktrine, spada že v zgodovino.

Toda v Italiji še trdno stoji ogrožje fašizma. Težka gospodarska kriza mu je sicer snela kopreno sinjega rimskega imperija, ki si je fašizmu ni bilo težko nadejati pred sanjavi italijanskim življenjem. Vendar to okostje, čeprav golo, še trdno stoji. Nezadovoljstvo, ki ga je povzročilo znižanje plač med državnim uradnikom, je pričelo razjedati tudi že državno birokracijo, ob strani pa še vedno čuva milica in vojaštvo. Po pravici se je Mussolini, ko mu je kralj podpisal ukaz glede priznanja milice, zadovoljno oddahnil in dal duška svojemu zadovoljenju napram tedanjemu svojemu prijatelju C. Rossiju s prav drastičnimi besedami.

Ogrožje stoji in vprašanje je, kje je tista sila, ki naj bi ga podrla.

Ako izvezamemo ljudi, ki žive od režima, danes v Italiji res ni več stanu, ki bi bil s fašizmom zadovoljen. Italijanska aristokracija je vselej gledala od zgoraj navzdol na fašistične »ariviste«. Višje pridobitne kroge, ki so fašizmu pripomogli na noge, si je Mussolini odvil s svojo improvizirano gospodarsko politiko (prestižna revalutacija lire v l. 1927, znižanje najemnin) in z državnim kolektivizmom (omejevanje lastninske pravice »nemarnim« posestnikom). Delavstvo je povsem demoralizirala gospodarska kriza, aristokracija in sindikalni voditelji nimajo na njega nikakega vpliva več. Duhovščina se je, predvsem v zgornji Italiji, povsem odutjila fašizmu; po sklepu lateranske pogodbe se je zdelo, da bo fašizem lahko računal na oporo duhovščine, in tedaj je nastala prava zmeda v nje orientaciji. Sv. oče pa je s svojim odločnim odgovorom na Mussolinijeve samohvale razčistil ozračje in danes se umikajo tudi tisti cerkveni dostojanstveniki, ki so pričakovali od fašizma moralnega preroneja italijanskega naroda. Državno uradništvo je hudo zadelo znižanje plač.

Ta splošna nezadovoljnost prehaja tudi že do izraza. Tu pa tam majhna delavska stavka ali obhod po mestu, tam zopet naval na davčno iztirjevalnico. Toda to so vse le spontani izbruhi, ki se zaenkrat pojavljajo le v izredno težko prizadetih krajih. Danes v Italiji še ni organizirane opozicije, ki bi to silo splošnega nezadovoljstva izrabila in bi sistematično pripravila ugodna tla za splošen udar. Masa je nezadovoljna, a brez glave in brez moči, ki bi do skrajnosti individualistično orientirano italijansko maso fascinal in jo pognal v boj. Matteotija in Amendola ni več, drugi so po odhodu na Aventin zbežali. Tudi antifašisti nimajo v inozemstvu moči, ki bi s svojo osebnostjo lahko odločujoče vplivali na razvoj dogodkov in bi imel pogum v odločilnem trenutku vzeti odgovornost nase. Don Sturzo je preveč stopil v ozadje in njegovi duhovski sukni bi se meč niti ne prilegal; priletni in skrunulozni Filippo Turati pa vodi že ves povojni čas politiko neplodnega sentimentalizma. Ostane komunistem kot najbolj nevarni sovražnik fašizma, ki skuša res sistematično minirati Mussolinijevo zgradbo in bo bržkone dedič fašizma. V trenutku zmede pridejo na površje ljudje, ki so pripravljeni na vse, ki se ne ustrašijo krvi. Verjetno je, da bodo tedaj mase italijanskih kolonov zasedle zemljo v vzkliki: »Živel Lenin!« Zaenkrat posluša še vedno izredno sodiše.

Drzno bi bilo računati na vojaški puč. Mussolini je prepletel vojsko z zanesljivimi elementi in tudi sporčki med milicniki in vojaškimi častniki ne vplivajo na duha v armadi. Vojaštvo je nacionalistično in režim, ki pridno gradi vojne ladje in naroča topove, ki je znižal vsem državnim nameščencem plače razen častnikom, je in bo pri generalih vselej priljubljen. Dogodki v Španiji svarijs krono pred kako akcijo. Po neprevidnih izjavah antifašistov, da bodo obračunali tudi z monarhijo, mora ta hočeš nočeš deliti usodo s fašizmom.

Fašizem še ni dozorel; pomlad trka na vrata in prebil bo to trdo zimo, vendar pa že od l. 1929, ko je po rešitvi rimskega vprašanja dosegel vsaj za hip svoj višek, počasi dozoreva.

Položnice

so priložene celi današnji poštni nakladi. Pozor nanje!

Trozveza ali samo brodovni sporazum?

Berlin, 28. febr. Tukajšnji politični krogi z veliko skrbjo zasledujejo razgovore, ki se vršijo v Rimu med Hendersonom in Mussolinijem v zadevi brodovnega sporazuma. Nemški politiki, ki so bili vznemirjeni že po ugodnem poteku razgovorov med Hendersonom in Briandom v Parizu, so danes naravnost konsternirani, ker tudi o pozitivnem rezultatu rimskih konferenc ni več nobenega dvoma. Vprašanje, ali Francija in Italija po medsebojnem sporazumu, pa po dogovoru z Anglijo pristopita k londonskemu brodovnemu paktu med Anglijo, Ameriko in Japonom, ne obstoja več: po podrobnih diskusijah tehničnih vprašanj in tozadnih sklepov bo brodovni sporazum med temi petimi velesilami postal mednarodni fakt. Ostaja samo še ugibanje, kakšen bo njegov politični efekt, oziroma ali bo smatrali ta sporazum samo za gol dogovor o razmerju, ki naj vlada glede na tonažo vojnega brodovja teh velesil do leta 1936, ko se zopet sestane brodovna konferenca — ali pa ta dogovor bazira na načelnih in praktičnih sporazumih o skupnih smernicah mednarodne politike Anglije, Francije in Italije?

Ker celó fašistično časopisje, ki si sicer ne nalaga veliko rezerve, kadar gre za to, da se poudarjajo »neizpremenljiva« načela fašistične zunanje politike, v tem slučaju popolnoma molči o političnem značaju konferenc v Rimu in ker tudi francosko časopisje ničesar ne izda o konvencijah, ki so se vršile med Hendersonom in Briandom in ki so čisto gotovo tvorile podlago za diskusije v vili d'Este v Rimu, se mora nemška javnost zadovoljiti z izjavami londonskega tiska, da eventualni brodovni sporazum med Italijo in Francijo, oziroma Anglijo ne bo pomenil nobene preorijentacije angleške politike glede na kontinent.

Ta zatrjevanja bi mogla za Nemčijo pomeniti neke vrste tolažbo, ako bi šlo zgolj za Anglijo, o kateri pač nihče ne dvomi, da ji gre za pristop Francije in Italije k brodovnemu sporazumu samo zato, da si prihrani ogromne stroške, ki bi bili potrebni, če bi Francija in Italija še nadalje skušali druga drugo prekašati v gradnji novih bojnih ladij. Za Anglijo pomeni brodovni sporazum med Francijo in Italijo poglavito to, da Angliji ne bo treba povečevati ne svojega atlantiškega ne svojega sredozemskega brodovja, pa da bo labourska vlada lahko parlamentu pokazala velik političen uspeh, ki ga v sedanji gospodarski in imperialni krizi zelo nujno potrebuje.

Drugače pa izgleda stvar, če se vprašamo, na kakšni podlagi sta se ali se bosta sporazumeli glede na medsebojno tonažo Francija in Italija, ki o tem diskutirata že od verzajskega miru dalje, ne da bi bili do nedavna prišli do najmanjšega rezultata? Čisto nemogoče je, da bi se ti dve državi mogli sporazumeti samo o številkah svojih tonaž, kakor hoče to publiko dopovedati »Giornale d'Italia«, ne da bi se obenem sporazumeli glede poglavitnih mednarodnih političnih načel in teženj, kojih popolna divergentnost je obe državi do danes tako ločila, da sploh ni bil mogoč noben dogovor v številkah njihovih morskimi vojnimi edinic. Že dejstvo, da se je rimskih konferenc najintenzivneje udeleževal osebno Mussolini sam, pove vse, kajti če bi šlo samo za številke, bi bili to opravili eksperti sami. Ako pa sta Francija in Italija v politični bazi edini, potem tudi Anglija ne more imeti separatne politike, oziroma bo rekla k političnemu sporazumu med tema dvema velesilama svoj amen in to je zadosti: Koliko bo pri tem prizadeta Nemčija, bo pa pokazala že najbližnja prihodnost.

Nemški nacionalisti seveda že z vsemi silami trobijo alarm in vidijo v eventualnem rimskem sporazumu obnovo »kordijalne antante«, ki naj bi Nemčijo držala trajno v šahu. Tem bolj propagirajo alijanso z Rusijo, za kar jim daje povod tudi odpo-tovanje delegacije nemških industrijcev v Moskvo v svrhu gospodarskega sporazuma na široki bazi. Demokratsko in centrumovo časopisje pa je rezervirano in noče delati prenapetih zaključkov, dokler se stvar čisto ne razjasni. Sporazum med zapadnimi velesilami nikakor ni treba da bi pomenil afront proti Nemčiji; Nemčija celó lahko svoj položaj na vsej črti izboljša, če se njegovi politiki odkritosrčno pridruže mesto da, kakor dosedaj, špekulira na račun sporov med zapadnimi velesilami ali pa ljubimkuje s sovjeti. V slučaju, da je sporazum London-Pariz-Rim res tako dalekosežen, kakor to Nemcem slikajo hitlerjevci, potem naj si ti zapomnijo, da so ravno njihove neprestane grožnje z alijanso med Berlinom in Moskvo k temu največ pripomogle.

Rim, 28. febr. kk. Čuje se, da so angleška prizadevanja, ki so tekom večerajšnjega dne precej zastala, prišla zopet v hitrejši tek po dolgem razgovoru med Hendersonom in Mussolinijem v angleškem poslanstvu v teku večerajšnje noči. Verjetno je, da so razgovori med Anglijo in Italijo za sodelovanje v Evropi dovedli do takega rezultata, ki so dali Italiji možnost, da preneha s svojo dosedanjim intransigenco v mornariškem vprašanju. »Giornale d'Italia« ugotavlja, da se že danes lahko reče, da so razgovori v Rimu pripomogli do tradicionalne politike prijateljstva in sodelovanja med Italijo in Anglijo. »Lavoro fascista« podčrtuje, da bodo odselej Italija, Francija in Anglija lahko skupno nastopale v vprašanjih, o katerih je bil govor v Locarnu in ki se tičejo miru v Evropi in razorožitve. — Na italijanski borzi je prišlo danes po uspešnem zaključku konferenc do velikega dviga cen.

Corba za evropski mir

(Od našega londonskega dopisnika)

London, 26. februarja.

Z ozirom na razorožitveno konferenco, ki se ima vršiti prihodnje leto, se je pričela angleška javnost prav živo gibati. Razna verska, politična, gospodarska, pacifistična društva prirejajo javna predavanja in neštete sestanke, ki imajo namen mobilizirati celokupen angleški narod v enotno fronto v boju za razorožitev ter utrditev svetovnega mira.

Podpisi, ki se pobirajo od poedincev, bodo kmalu presegli milijone ter me živo spominjajo na podpise za majsko deklaracijo.

V svesti si namreč na ogromne žrtve in težke posledice svetovne vojne, so narodi proglasili vojno kot nečloveško sredstvo za poravnavanje meddržavnih sporov ter obsojajo oboroževalno politiko, ki naravnost z mrzlično naglostjo napreduje. Saj vidijo, da vodi oboroževanje v nove vojne in da pomenjajo bodoče vojne uničitev človeštva »en grose«

Zasledujoč postaviti čim najtrdnješe temelje svetovnega mira, pa gredo nekateri precej nazaj, obsojajoč nekatere mirovne pogodbe, ker vidijo v njih kalilnice nove vojne, odnosno notranjih prevratov.

Zasledujoč postaviti čim najtrdnješe temelje svetovnega mira, pa gredo nekateri precej nazaj, obsojajoč nekatere mirovne pogodbe, ker vidijo v njih kalilnice nove vojne, odnosno notranjih prevratov.

Za obstoj našega kmeta

Lepa bilanca naše Agrarne banke — Uspeh pariških posvetovanj Zmaga francoskega predloga

Belgrad, 28. febr. l. Te dni bo objavljena bilanca agrarne banke. Iz te bilance je razvidno, da so dela in uspehi agrarne banke zadovoljivi tako glede dohodkov kakor glede ostalega bančnega poslovanja. Dividende so precej visoke, vendar višine še ni končno veljavno določena. Doležljive so znane samo številke posojil, ki jih je privilegirana agrarna banka izdala do 1. januarja 1931.

Skupno je bilo odobrenih 105.685 posejil v znesku 787.932.000 Din. Okrog 150 milijonov odobrenih posojil ni bilo porabljenih. Zanimiva je razdelitev posojil po pokrajinah. Stanje je tole:

Srbija 51.155 posojil v znesku 270.600.000 Din, Južna Srbija 10.509 posojil v znesku 43.200.000 Din, Črna Gora 3637 posojil v znesku 14.500.000 Din, Bosna in Hercegovina 15.987 posojil v znesku Din 96.400.000, Vojvodina in Srem 10.673 posojil v znesku 267.000.000 Din, Hrvatska in Slavonija 8996 posojil v znesku 56.700.000 Din, Dalmacija 5258 posojil v znesku 38.500.000 Din, Slovenija samo 50 posojil v znesku 700.000 Din. Skupno 105.685 posojil v znesku 787.932.000 Din.

Od odobrenih posojil je 14.000 hipotekarnih posojil v znesku 440.000.000 Din, 62.000 zadružnih posojil v znesku 214.000.000 Din, 167 meničnih posojil v znesku nad 3.000.000 Din itd. Slovenija koncem 1930 ni imela odobrenega nobenega združnega posojila, ker ga ni niti zahtevala. Slovensko združništvo je namreč najmočnejše. Hipotekarnih posojil je imela Slovenija 22 v znesku nad 500.000 Din.

Tu so samo odobreni krediti, ki se niso vsi izrabili. PAB ima še okrog 80.000.000 Din na razpolago. Poleg tega so ji Narodna banka, Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica odobrile

Sir Jan Hamilton, ki je razmotrival vprašanje evropskega mira na nekem sestanku, je obsojil versailleski mir, imenujoč ga: politično zablodo, češ, da je bila Evropa razdeljena z njim v dve skupini: bogate in oblastne, na drugi strani pa revne in podvržene države, ki so morale storiti vse, karkoli se jim je ukazalo, ne da bi imele najmanjše sredstvo za resistenco.

Države prihajajo sedaj do spoznanja, da so reparacije prav tako škodljive za one, ki jih prejemale, kakor za one, ki jih dajejo, kar dokazujejo obstoječe gospodarske nepravilike.

In prav nič ne dvomimo o tem, da bi bil evropski položaj v vsakem pogledu boljši, ako bi poslani delegatje na raznih konferencah ne zastopali (reprezentirali) zgolj sebe, pač pa voljo onih, ki jih zastopajo. Zakaj volja zastopanih je: imeti mir, da lahko razvijajo svoje sposobnosti na verskem, humanitarnem, kulturnem, gospodarskem itd. polju; njih volja pa je, dati tudi drugim, ki niso zastopani (mišljene so narodne manjšine), vse tiste predpogoje, da se čutilo tudi v njim tuji narodni državi — na svojih tleh, uživajoč v najvišji meri človečanske pravice.

Dr. V.J.

Dr. Korošec prične predavati na belgrajski univerzi

Belgrad, 28. febr. m. Bivši ministrski predsednik dr. Anton Korošec je prejel kraljevi ukaz, s katerim se postavlja za honorarnega profesorja za združništvo na belgrajski kmetijski fakulteti. S svojimi predavanji bo začel v ponedeljek.

Upokojitve

Belgrad, 28. febr. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so upokojeni uradniki III/1 železniške direkcije v Ljubljani: Franc Loboda, Alojz Picel, Josip Ilnikar, Friderik Kunst, Karel Hoge, Ivan Zakotnik, Karel Cerkovnik, V. Slajner, Franjo Malenšek, Avgust Pegan, Franc Dobovec, Franjo Brađač, Fran Paul, Vekoslav Medvešek.

Banski proračuni znižani

Belgrad, 28. februarja. m. Banovinski proračuni se bodo znižali za 15 do 25%.

Kam gre naše vino

Belgrad, 28. februarja. AA. Na zahtevo kmetijskega ministra je poslala kontrolna in vzorna postaja v Mariboru ministarstvu poročilo o izvozu vina od 1. avgusta 1930 do 1. januarja 1931. Največji konsument vina iz Dravske banovine je Avstrija. Tjakaj se je izvozilo v omenjenem roku 530.000 litrov vina, od tega 370.000 vina, 160.000 l mošta. Na Holandsko se je izvozilo 6000 l vina, na Češkoslovaško pa 3000 l vina.

Belgrad, 28. februarja. AA. Glavna zveza vinogradnikov in sadjarjev naše kraljevine je poslala vlogo ministarstvu za kmetijstvo, v kateri prosi, da ministrstvo intervenira pri francoski vladi za nacionalizacijo naših vin, ker bi tako poraba našega vina v Franciji znatno narasla.

Split, 28. febr. Z. V splitskem pristanišču so natovorili francosko ladjo s 400 velikimi sodi dal matinskega vina.

Ceški sladkor za Vatikan

Praga, 28. febr. Iz industrijskih krogov doznajajo, da so se te dni predstavniki Vatikanskega mesta zanimali za češkoslovaški sladkor. V najkasnejšem času se pričakuje iz Vatikana večje naročilo sladkorja v kristalih.

13.686 km so dolge čsl. železnice

Praga, 28. febr. Po najnovejših podatkih znaša dolžina češkoslovaških železnic 13.686 km. S svojim železniškim omrežjem zavzema Češkoslovaška peto mesto v Evropi in sicer za Francijo, Nemčijo, Italijo in Poljsko. Vsa Evropa ima 251.387 km železnic.

Aretacije komunistov v CSR

Praga, 28. febr. V zadnjem času je policija aretirala mnogo komunističnih agitatorjev in komunistov sploh, ki so agitirali med delavstvom za »rdeči dan«. Število aretiranih znaša baje 600. V Brnu je policija vdrila v komunistično čitalnico »Universum« in tam aretirala 24 dijakov nemške tehnike. Po večini so bili to tujci. V zaporu so ostali le dva dneva, nakar jih je policija spustila na svobodo. V čitalnici je izvedla tudi preiskavo in našla mnogo komunističnega čtiva. Aretirani dijaki so bili izgnani iz Češkoslovaške, a so proti odloku takoj vložili rekurz.

Pretekli teden

Po vsem katoliškem svetu bo odjeknil poziv predsednika konferencie jugoslovanskega episkopata zagrebškega nadškofa dr. Ante Bauerja, ki je v soglasju z vsemi jugoslovanskimi škofi predpisal na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca 1931

JAVNE MOLITVE

po vseh katoliških cerkvah za preganjane Hrvate in Slovence v Italiji. Ne samo mi, ki smo ž njimi vezani po krvi in po jeziku, ampak ves katoliški svet se bo ta dan združil, da moli za ljudstvo, kateremu ne dovolijo, da bi svojega Boga častilo v svojem jeziku. Ni še dolgo tega, kar so bile predpisane javne molitve za preganjane katoličane v Mehiki, ni še dolgo tega, kar je vesoljna katoliška Cerkev molila za preganjane kristjane v Rusiji. Sedaj bodo stopili pred krščansko mislečo vesoljno javnost naši preganjani bratje po krvi in po veri. Preganjanje je hudo, če prihaja od brezvercev, a krvoločno postane, kadar ga vršijo v Kristusovi veri krščeni nad svojimi verskimi sobratji. Mi moramo na to dejstvo posebej opozoriti, ker pomenijo javne molitve nespodbiden dokaz za solidarnost vesoljne katoliške Cerkve v obrambi božjih in naravnih pravic proti vsakomur in navzlic vsakomur. Opozorjati na politični pomen koraka jugoslovanskih škofov ni treba, ker političnih ciljev škofje tudi niso imeli. Če bi pa molitvena ofenziva jugoslovanskih katolikov, kateri se bodo pridružili tudi katoliki ostalega sveta, imela dobre politične posledice in prinesla olajšav zatiranim bratom, tem bolje za nje in za one, ki so si pred vsem kulturnim svetom nakopali nase sramoto verskih preganjalcev v osrčju civilizirane Evrope.

SOCIALNI POLOŽAJ

v naši domovini pokazuje vedno bolj svoje ostrine. Brezposelnost, ki se je ta teden vršila pod predsedstvom ministra za socialno politiko, je dosegla, da je v naši državi prijavljenih 100.000 brezposelnikov. To število seveda ni popolno, ker borze dela ne funkcionirajo po vsej državi enako brezhibno in ker je mnogo brezposelnikov, ki se sicer niso prijavili. Kdo recimo more povedati, koliko je ljudi brez dela v bivši Dalmaciji ali v živši Crni gori. Tako se polagoma vzgaja tudi pri nas novi stan, četrti stan brezposelnikov, ki bo zapustil svoj pečat v našem socialnem in gospodarskem življenju. Prišteti jim moramo še naše izseljence, katerim grozi s pogonom v domovino. Spritno tega žalostnega pojava pa ne smemo pozabiti, da je zgoraj imenovana konferenca tudi ugovarjala, da leži po naših bankah dve in pol milijardi dinarjev neizkoriščenega denarja, ki bi marsikateremu pripomogel do dela in do kruha, če bi se investiral v domačo industrijo, predvsem pa v notranjo kolonizacijo; naš kapital mora postati patrijotičen v naširšem pomenu besede. Spritno delanskega položaja, kakor ga je odkrila belgrajska konferenca, ne bo odveč, če se bodo vsa naša društva z vso vmeno oprijela prosvetnega in strokovnega delovanja med delujočim ljudstvom, da pomagajo

trpečim in da preprečijo, da se socialno najbolj udarjenih ne polasti nevarno razpoloženje oziroma, da se jih ne polaste razne revolucionarne struje in jih uporabijo v svoje svrhe. Naše stališče bo socialno stališče. Zakaj še čakamo, da bi to tudi v dejanju pokazali.

ALBANSKI KRALJ

je bil na zdravljenju na Dunaju. Ko je odhajal od operne predstave, so ga napadli njegovi sorojaki z revolverskimi strelji in ker je njegovo veličanstvo, sledeč tradicijam svoje dežele, takoj segel v žep po svoj revolver in začel odgovarjati, se je pred opero razvila prava revolverška bitka, ki je povzročila paniko med mirujočimi Dunajčani. Kralj, kateremu so bile krogle namenjene, je ostal nedotaknjen, samo en pobočnik je plačal kraljevo zdravljenje na Dunaju s svojim mladim življenjem. Vsi evropski vladarji, med njimi tudi naš kralj, so poslali albanskemu kralju čestitke, da je ušel zločinski roki. Veliko razburjenje vlada seveda v Italiji, ki je pokroviteljica albanskega kraljestva.

ZA MIROM

stremijo evropski narodi. Nov dokaz za to je prizadevanje angleške vlade, da bi odstranila vsa nasprotstva med Italijo in med Francijo, ki se vlečejo že več let in ki povzročajo neprestane sunke na mednarodno političnem polju. Angleški ministri so prišli osebno v Pariz, nato nadaljevali potovanje v Rim in vse priča, da bo sporazum končno le dosežen. V Italiji dozorevajo dogodki, ki narekujejo vladi pametno in previdno politiko. Zato je razumljiva italijanska popustljivost, ki je v kričečem nesoglasju z bojevitimi govori Mussolinija lanskega leta. Mi smo pa prepričani, da je italo-francosko-angleški sporazum dosežen na široki bazi in da bo imel čisto določene vplive na nadaljnji razvoj evropske politike. Nemčija je nervozna. To je znamenje za smer, katero zavzema rimska pogajanja. Važna pogajanja so se vršila ta teden tudi o vprašanju

AGRARNE KRIZE

in sicer v Parizu. Nasproti si stojita dve tezi: prva jugoslovanska, katero zagovarjajo tudi Romuni, Nemčija, Avstrija in deloma tudi Poljska in Madžarska in ki želi, da se ustvari posebne gospodarske zveze med poljedelskimi in industrijskimi državami na osnovi medsebojnega izmenjavanja blaga. Temu nasproti pa stoji francoski predlog, kateremu so se pridružile ostale države, med njimi tudi Češkoslovaška in ki zamejuje posebne gospodarske zveze, češ, kriza je evropska in se more ozdraviti le z evropskimi sredstvi. Zato predvideva francoski predlog obsežno denarno pomoč našemu poljedelstvu. Zdi se, da je francosko mnenje v Parizu odneslo lavorov venec, vendar ni izključeno, da bo bodajo trgovinska pogajanja med našo državo in Avstrijo ter Nemčijo pokazala, da še nismo opustili stališča, ki je iz gospodarskega stališča pravilno. Naše poljedelstvo zasleduje dogodke z velikim zanimanjem.

Brüning o odnošajih z Avstrijo

Nemški obisk na Dunaju gospodarskega značaja?

Dunaj, 29. febr. Po prvotnem dogovoru med avstrijsko in nemško vlado bi bil moral prihodni turek prispeti na Dunaj nemški kancler Brüning v spremstvu zunanjega ministra Curtiusa. Dr. Brüning pa je svoj obisk opustil, tako da pride na Dunaj samo zunanji minister Curtius v spremstvu kanclerjevega podtajnika dr. Pünderja in drugih delegatov, in uradno zatrjujejo, da je dr. Brüninga zadržalo nujno delo, ki ga ima z državnim proračunom in ga abstinencia hitlerjancev od parlamentarne razprave še otežkoča. Dr. Brüning je postal časnikarjem v tem pogledu naslednjo izjavo: Spritno izredno prisrčnih odnošajev med Nemčijo in Avstrijo je samo po sebi razumljivo, da ne pomeni obisk nemških državljanov nikake dogovora

jene diplomatske akcije, ampak da je samo čista iskrenega prijateljstva. Prav radi tega mu je silno težko, da se poseta ne more udeležiti. Radi nujnega dela se ni mogel odzvati vabilu avstrijskega kanclerja, ki da ga je zelo razveselilo. Obžaluje, da ne more priti v stik z avstrijskimi državniki in se z njimi pogovoriti o velikih in manj važnih vprašanjih, ki zadevajo obe državi. Čeprav ne obstojijo med Nemčijo in Avstrijo nikake sporne točke, ki naj bi jih poravnali, vendar je stiska v obeh državah tako velika, da je na vsak način potrebna proučitev poti, ki bi mogla državi popeljati iz sedanjih krize. Na koncu je dr. Brüning izrazil upanje, da bodo Avstrijci videli v obisku dr. Curtiusa dokaz prisrčnih odnošajev med nemško in avstrijsko vlado ter med obema narodoma.

Slovanski idejni revolucionarji

Slovanski učenjak o krivoverstvu med Slovani — Od Bodumilov do Ulanova Lenina

Dunaj, 28. febr. Veliko pozornost bo zbudila po slovanskem svetu knjiga, katere naslov sam »Svetovna revolucija« — Od Bogumila preko Husa do Lenina — odkriva njeno nenavadno vsebino. Znani slovanski filolog dr. Leo Seifert se bavi v svoji knjigi predvsem s krivoverstvi med Slovani in skuša dokazati, da obstoji ideološka in zgodovinska vez med duhovnimi spori starih Bolgarov, češkega krivoverca Ivana Husa in bolševika Vladimira Ilijiča Ulanova — Lenina. Bolševizem je po pisateljevem mnenju tretja in največja revolucija, ki so jo dvignili Slovani. Uporni val Bogumilov je v 10. stoletju plusknal do južne Francije, Hus je razburkal vsi Evropi, zdaj pa bolševizem ruši temelje vseh sodobnih civilizacij. Lenin postavlja namesto Boga stroj in človek mora služiti stroju pod komunizmom kakor delavec pod kapitalizmom; kapitalizem in komunizem sta dvojčka po istem očetu, materializmu. Dr. Seifert dokazuje, da so praksa in bolševske ideje istega izvora kakor ideje Bogumilov in Husa, in sicer

da izvirajo iz nezadovoljstva kmetijskega stanu, našantega po tujih teoretikih. Kmetijske revolucije so lastne slovanskim plemenom, meščanske (francoska) latinskemu plemenu in »gospodski« (Lutrova reforma) so germanskega izvora. Vzrok socialnih in idejnih posebnosti teh plemen je treba iskati v različnem kulturnem obilježju, v katerem so se razvijala. Slovani so potomci primitivnih poljedelcev, organiziranih v zadrugah; Latinci so podedovali svojo nemirnost po svojih prednikih totemskih lovcih in Germani so nasledniki nomadskih pastirjev, nagnjenih k gospodovanju. Po proučevju poglobljenih revolucionarnih gibanj v preteklosti in sedanjosti prihaja pisatelj do zaključka, da sta edino pod okriljem katolicizma, ki ne išče tavnih vrednot, temveč duhovne, mogoča mir in socialen red. — Dr. Seifertova knjiga je sicer zbudila veliko zanimanja med sociologi, a je nalezela tudi na ostro kritiko glede drznih in premalo utemeljenih zaključkov v socialnem pogledu, ki jih pisatelj izvaja iz etnoloških posebnosti posameznih plemen.

Kongres P. E. E. v Bukarešti

Prijave se podaljšajo do torka 3. marca do 6 zvečer. Vsak se mora lastnoročno podpisati na skupno prijavo do omenjenega časa. Tisti, ki ne morejo priti, morajo poslati potni list, morajo imeti svoj vizum, ki stane 200 Din. Zato je priporočati, da potujejo na skupni potni list.

Tajnik ZSAU.

Naši prijatelji Čehoslovaci

Praga, 28. februarja. AA. Jugoslovanski poslanik dr. Albert Kramer je priredil včeraj popoldne v salonu poslaništva čajanko na čast predstavnikov češkoslovaškega tiska. Poleg predstavnikov ČTK so se udeležili čajanke vsi glavni uredniki praških listov in številni sodniki provincialnih listov. Gosp. dr. Kramer je s kratkim govorom pozdravil predstavnike češkoslovaškega tiska. Naglasil je zasluge češkoslovaškega tiska za prijateljske odnose med obema državama.

Finančni diktator v Avstriji

Dunaj, 28. febr. Ž. V političnih krogih se čuje, da je vlada sklenila imenovati posebnega finančnega diktatorja, ki bi imel polnomočje diktatorja za izvedbo varčevanja v Avstriji in za revizijo vse avstrijske uprave. Kot oseba, ki bi prišla v poštev, se imenuje prezidialni šef v pravosodnem ministristvu dr. Loebl.

Bomba v avtu ital. poslanika

Pariz, 28. februarja. AA. O priliki vesti, da so našli bombo v avtomobilu italijanskega veleposlanika, uradno ugotavljajo, da gre za prazno granato v avtomobilu neke francoske osebe, ki je bila na obisku pri italijanskem veleposlaniku.

Pred novimi političnimi dogodki v Romuniji

Bukarešta, 28. febr. Ž. Listi poročajo, da je Mironescu govor v parlamentu velikega pomena za notranje prilike. Radi tega je položaj Mironescove vlade uvrščen. Listi podčrtavajo, da je Mironescu pripravil vrnitev kralja Karla. Dalje podčrtavajo listi, da bo pomenila Manijeva vrnitev novo epoko v gospodarsko političnem življenju Romunije. Pričakuje se, da se bo Maniu vrnil v Bukarešto v prvi polovici marca. Vrnitvi se pripisuje velika važnost, ker se bivši notranji minister v Manijevi vladni, Voivod, ki je dosedaj živel na kmetih, vrača v ponedeljek v Bukarešto.

Po umoru V. Bećovića

Belgrad, 28. febr. AA. O sojenju proti Vasi Begoviću in tovarišem nam javljajo tele podrobnosti: Razprava proti vsem štirim obtožencem se je začela včeraj, in to zaradi tiskanja prepovedanih brošur. Vaso Begović je bil obtožen kot izdajatelj, Ilija Barbir kot tiskar, Rot kot založnik, Mijo Bušić pa kot pomočnik tiskarja. Zagovorniki so zahtevali oprostitev obtoženih ali pa, da se čim mileje kaznujejo, ker so osebe, ki so nanje delovale, druge. Medtem ko so vsi obtoženci sprejeli zagovor branilcev, je Vaso Begović naglasil, da lozanje ne velja, ker sta kriva le Stojan. Pribeževanje in on.

Belgija-Jugoslavija

Bruselj, 28. februarja. AA. List »Soir« priša pod naslovom »Jugoslavija-Belgija« članek, v katerem govori o predavanjih v Belgiji v poslednjem času o Jugoslaviji ter razvoju trgovskih odnošajev med Belgijo in Jugoslavijo. List se bavi posebno z vlogo Jugoslavije v gospodarskem življenju Evrope.

Mednarodna ponarejevalna tolpa

Berlin, 28. febr. AA. Oddelek berlinske kriminalne policije proti ponarejevanju denarja je odkril delavnico, kjer so ponarejali razen nemške tudi druge bankovce. Kakor so pri natančni preiskavi odkrili, gre za članke mednarodne ponarejevalske tolpe, ki je imela svoje pomočnike v vseh glavnih mestih sveta. Niti vodijo k mednarodnemu ponarejevalcu denarja Mamonovu, ki so ga na Švedskem prijeli. V kratkem ga izroče Nemčiji.

Drobne vesti

Ljubljana, 28. febr. AA. Ministrstvo za zunanje posle je izdalo eksekvatur g. Ginu Romiću, podkonzulu kraljevine Italije na Sušaku.

Zagreb, 28. februarja. Ž. Včeraj se je nadaljevala razprava o uporabi plina, ki prihaja iz zemlje v Bujevići, za zgraditev velike elektrarne. Vprašanje je prišlo v zaključno fazo. Izvolil se je petčlanski odbor, ki bo napravil sporazum o izrabi tega plina.

Belgrad, 28. febr. I. Snovi je bil v nemškem poslaništvu dobro uspel sprejem. Najpreje je znani nemški kritik imel predavanje o moderni nemški drami. Tega sprejema so se udeležili najuglednejši bivši politiki, zastopniki vlade, vse diplomatski zbor in povabljeni gostje iz višjih belgrajskih krogov.

Belgrad, 28. februarja. m. V Belgradu se vršijo pogajanja za ustanovitev jugoslovanske ameriške zbornice. Ker se je opazilo znatno zvišanje izvoza lesa in cementa v srednjeevropske države.

Belgrad, 28. februarja. AA. Društvo upnikov v Avstriji je poslalo vsem vladam dopis, v katerem prosi, naj se poenoti medsebojna pravna podpora in pomoč in izvršilnost sodnih sklepov.

Belgrad, 28. febr. AA. Danes opoldne je državno sodišče za zaščito države izreklo sodbo v procesu proti Vasi Begoviću in tovarišem. Vasa Begović je obsojen na leto dni strogega zapor. Mijo Bušić na 6 mesecev, Ilija Barbir na 6 mesecev, Miloš Miroslav Rot na 9 mesecev ječe. Vsem se šteje preiskovalni zapor.

Belgrad, 28. febr. AA. Minister za promet je podpisal pravilnik o upravljanju in nadziranju bolniškega fonda osebja prometnega ministristva.

Pariz, 28. febr. AA. Policija je bila obveščena, da hočejo nekateri pomagati lady Owen, da pobegne iz versailleskega zapora. Lady Owen je bila obsojena na pet let ječe, ker je ustrelila gospo Gastard. Policija je odredila vsa potrebna, da prepreči beg obsojenke. Nekateri pravijo, da bo predsednik 14. julija lady Owen pomilostil.

Berlin, 28. febr. AA. Byrdovo ekspedicijo na Severni tečaj bo spremljal kot zdravnik profesor Bernhard Willinger, ki se je že večkrat udeležil slanih ekspedicij. Byrd odpotuje na Severni tečaj s podpornimi meseca julija.

Rim, 28. febr. AA. Gabriele d'Annunzio je obolel na influenco ter leži v svoji vili v Gardone.

Berlin, 28. febr. AA. Po dosedanjem programu bo v juniju in juliju napravil zrakoplov »Grof Zeppelin« dva poleta na sever in sicer prvič na Irsko, drugič na Švedsko. Razen tega ima v načrtu še en polet proti Severnemu morju, pozneje pa dva leta v Južni Ameriko v zvezi z »Lufthanso«.

Prometne razmere v Rusiji

Moskva, februarja.

V zadnjem dopisu sem Vam poročal o jarkem optimizmu, ki je izvenel iz programatičnega govora Stalina na zadnji industrijski konferenci v Moskvi. Stalin je napovedal, da bo petletni načrt v glavnih industrijskih panogah izveden že tekom letošnjega leta. Torej petletni načrt v treh letih. Prihaja nova doba — je razvijal sovjetski diktator, — ko ne bo več brezposelnosti, večnih gospodarskih kriz in revščine. Inozemstvo, ki posluša Stalinove govore, mora dobiti vtis, da se pod sovjetski žig sedaj cedi mleko in med, čeprav »Večernaja Moskva« od 6. februarja piše, da že od oktobra dalje dobiva Moskva le 22% potrebnega mleka in da je tozadnja preskrba Moskve z mlečnimi produkti popolnoma odpovedala.

Toda, da se ne bo zdelo, da posplošujem, se omejim le na položaj, kakršen vlada na železnih. Hočem navesti le to, kar pišejo sovjetski listi. Od nekdanj so bila transportna sredstva v Rusiji slaba. Vojna je uničila veliko transportnega materiala, drugo je pa propadlo zaradi lahkomiselnosti in nemarnosti osebja. Velike lakote, ki je divjala v Rusiji v letih 1921. in 1922., je v precejšnji meri bila kriva okoliščina, da so prometna sredstva skoraj docela odpovedala. Pozneje se je stanje zboljšalo. V zadnjem času se pa množe nove tožbe, in sicer ponajveč zaradi nezanesljivosti in nemarnosti osebja. Veliko nesreč zakrivi pljanost službojočega uradništva in delavstva, tako da je vlada bila prisiljena ustanoviti posebne državne tožilce, oziroma državna sodišča za prestopke prometnega osebja.

Glasilo železničarjev »Gudok« piše 15. januarja 1931: »Novo nastavljeni državni tožilci so pričeli z energično akcijo, da ohranijo delavsko disciplino in da strogo kaznujejo vse tiste, ki se samovoljno ne drže voznega reda, ki ne izvršujejo vestno popravil, proti železničarskim tatovom, proti nevestnim uradnikom, skratka proti vsem, ki so nedelni in nezvesti v službi. Iz nadaljnjih poročil je razvidno, da sovetom zelo manjka sposobnega prometnega osebja. V »Izvestijah« je izšel dekret delovnega komisarja 18. januarja 1931, ki ukazuje: »Vsem delazmožnim osebam, ki so bile kdaj prej v službi pri železnici, se pod kaznijo zapoveduje, da se vrnejo nazaj v službo. Kdor bi bivše železničarje zaposlil v kakšni drugi stroki, bo kaznovan.« Istega dne je v istem listu izšel ukaz, ki prepoveduje postajenačelnikom, njihovim pomočnikom, strojnikom, ključavničarjem in drugim železničarjem ubajati k železničarskim konzumnim organizacijam. Pri skoraj rednem pomanjkanju živil se namreč konzumno osebje čuti še najbolj preskrbljeno. Je mnogo slučajev, da stoji za pulom kolo-dvorske okrepčevalnice postaven bivši strojevodja ali kak drugi železničarski poduradnik in da tehnik ter inženjerji sede na varnih mestih v gospodarskih organizacijah, kjer so bolj preskrbljeni in bolje plačani, medtem ko pri prometu manjka usposobljenih ljudi. Samo v permskem ravnateljstvu je v zadnjem času zapustilo prometno službo 180 inženjerjev.

Se več kot veliki oficiozni listi pišejo o prometnih težavah manjši listi. Tako piše »Rabočaja Gazeta« od 20. januarja 1931: »Na transkavkaskih

železnicah, ki so podrejene železniškemu ravnateljstvu v Baku, vsak mesec bolj naraščajo železniške nesreče. Začetkom lanskega leta jih je prišlo približno 100 na mesec, v decembru pa že skoraj 200. O kakih delavski disciplini sploh ni govora. Povsod vlada vodka. Vodka v delavnicah, vodka na vlakih, vodka na lokomotivah. Spretno osebje vlakov je tako udano pijančevanju, da se vlaki na mnogih postajah sploh več ne ustavljajo. Vozijo kar mirno mimo svaričnih signalov in niti ne ustavijo vlaka na znamenje »stop«. Decembra meseca so se nekega dne na postaji Geran tako napili, in sicer vse železničarske osebje, da je bilo treba poslati v Baku brzojavko, glasečo se: »Vsi smo pijani. Počistite izmene.« »Pravda«, glavno glasilo komunistične stranke pa piše 20. januarja: »Važno železniško križišče Zarizin je postalo v poslednjem času središče neprestanih železniških nesreč. Samo v enem tednu so morali iz prometa vzeti 20 lokomotiv. Toda to se dogaja dnevno. Pravijo, da lokomotive »zgorec«. Tako sta 3. januarja t. l. »zgorele« dve lokomotivi.«

Lahko bi navedel še več drugih slučajev. A že iz navedenega je razvidno, da je prometna kriza v sovjetski Rusiji zelo aktualna in da prizadeva mnogo skrbi sovjetskimi mogotcem.

Dunajska vremenska napoved: Večnoma oblačno s padavinami. Zračno topleje. Od časa do časa viharji, zapadni do severozapadni vetrovi. Nadaljnja vremenska napoved še negotova.

Potrli neizmerne žalesti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni soprog, brat in stric, gospod

Stanko Hauptman

posestnik, župan itd.

v Rošpohu dne 28. februarja 1931 ob 3 zjutraj po dolgi, mučni bolezni, predviden s tolažili svete vere, v 35. letu svoje dobe bogumilovano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 2. marca 1931 ob 9 dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče pri Sv. Urbanu pri Mariboru.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 2. marca 1931 ob 11 v cerkvi podružnice sv. Urbana pri Mariboru.

Rošpoh, dne 28. februarja 1931.

Žalujoča žena

Frančiška Hauptman roj. Košir,

in ostali sorodniki

Porok v boju s smrekami

Zadeva iz prijaznih koroških Kotelj

Kotlje, 26. februarja.

Kotlje so za tiste, ki jih ne poznajo, majhna lepa vas, stisnjena med podnožje Urške gore in venec zelenih hribov in brd v jugoslovanski Koroški. Le malo so dostopna in to je škoda. O lepoti Kotelj bi govorila vsa Slovenija, če bi bila pota, ki vodijo ven v ostali svet, bolj prikladna in bi preveč ne spominjala na posebnosti cest, ki v ljudskem pregovoru vodijo v raj. S tem pa ne očitamo nič »naprejštopavljenim« običnim očetom, ki, kakor povsod drugod, pridno pobirajo cestni davek. Kotlje imajo svojega župnika, svojega župana, svojo šolo, honorarno pošto, gasilsko društvo, zmerno število gostilen, samo notarja še nimajo in sodnije. To jih jezi. Pa se delajo in obnašajo, kakor da bi imeli oboje. Brez sodnih organov ni popolne samostojnosti. Kdo naj pa rešuje sporne zadeve, ki se pojavljajo med ljudstvom? Drugam hoditi po nasvet pa ne marajo Koteljski. To je preveč poniževalno. Koteljski ne kloni. Če mu drži, ne prizna pravice do sodnije, dobro, bo pa sam sodil! In tako se je tudi zgodilo pretekli ponedeljek in torek, dne 23. februarja, ko so Koteljski izvršili na sijajen način konkurzno postopanje brez gospodov od sodnije in brez paragrafov.

V Kotljah je svoje dni živel sin revnih staršev, kateremu je ljubezen prinesla za doto eno največjih gozdnih posestev naše neodvisne države. Pravijo, da je prišel od nekod s Stajerskega. Mladi gospodar se je v veliko vnebo spravil na deviške gozdove in vozil da z dnem les po rajski poti ven v svet. Z izkupičkom je pokupil še druga posestva, tako da smo ga krstili za brdinskega grofa. Vse ga je imelo rado. Med tem pa so cene padle in tako se je brdinski grof zadolžil. Iskal je peccajla in našel med svojimi prijatelji dobrih porokov, ki so bili pripravljeni prijatelju v zadregi priskočiti na pomoč.

Dolgovi pa se kar niso hoteli zmanjšati in glavnega poroka izpod Urške gore se je polotil strah. Sklenil je izvršiti konkurzno postopanje po

proceduri, katero so baje iznašli tam daleč nekje in ki se je njemu zdela pravilna. Zadolženi prijatelj je še imel kos nedotaknjene gozda, vknjiženega na ime njegove žene, tam na brdih okrog Jošta. V noči od nedelje na ponedeljek je poduršelski porok poklical na kuluk okrog sto samih lesnih delavcev. Ob rani zori se je ta mala armada, oborožena s sekirami in žagami, zapodila v gozd pri Joštu in brez usmiljenja sekala in žagala in podirala in lomila kakor ruski tlačani v gozdovih na murmanskim obali. Vsako minuto je padlo po deset smrek in danes izgleda tam, kakor da bi bil pustošil potres. Ko je lastnik zvedel za dogodke, je prišel reševati in braniti, toda kulukarji so ga napodili s sekirami. Nazadnje ni kazalo drugega, kakor poklicati orožništvo na pomoč, korak, katerega Koteljski store samo v najskrajnejši sili. Dokler so bili orožniki v gozdu, so sekire iz spoštovanja počivale, toda zapele so s tem večjim navdušenjem, ko so se močje postave odstranili. — Končno je drugi dan pritekel šumarski referent, ki je napravil konec temu zanimivemu konkurznemu postopku. Baje je vzela zadevo v roke sodnija, v gozdu pa leži vse vprek in nihče si ne upa začeti čistiti. To je storila o samolastnem konkurznem postopku v občini Kotlje, sodni okraj Prevalje, dravska banovina.

Naši Koteljski mnogo čitajo, zato je neizbežno, da pride po časopisih, ki vedo mnogo povedati o razmerah v sovjetski Rusiji, včasih tudi kakšna novica o lesni industriji tamkaj. Čtivo je poučno in nemara je ravno to povzročilo ta pohod nad gozdove. Trajal je samo dva dni, kar bi dokazovalo, da je bila organizacija nepopolna in da še ni vladala prava disciplina med »gozdnim sovjedom«. Čuti se res, da njihovega voditelja, ki je nedavno moral čez mejo, ni več tukaj, da bi spravljal red v vrste našega sovjeta. Sedaj so tudi naši občinski očetje zaenkrat odpovedali in stvar bodo morali poravnati bolj učeni gospodje. Oškodovanemu kmetu iz Brd pa želimo, da bi se kmalu izkopal iz teh sitnosti.

Velike elementarne nesreče po vsem svetu

Te dni je divjal strahovit vihar nad otočjem Fidži ki se v Pacifiškem oceanu razprostira med Melanezijsko in Polinezijsko severno od Novega Zeland. Ciklon je bil tako silen, da prebivalci tega otočja ne pomnijo enakega. Otočje je bilo zaradi viharja šest dni odrezano od ostalega sveta, kajti ciklon je uničil vse prometne zveze. Opustošena so polja, gozdovi razirani, vasi porušene. Pri Bautoki je ciklon prevrnil cel vlak. Zahteval je tudi nad 200 človeških žrtev. Ljudje so zaradi odrezanosti od sveta cel teden pogrešali ne samo živeža, ampak tudi vode. Iz Avstralije in Novega Zeland so odšle na Fidži-otoke številne ladje z živežem in zdravili. Med domačinimi je izbruhnila epidemija.

Dne 26. februarja je divjal strašen vihar na grškem otoku Leukas. Nebo so naenkrat pokrili temni oblaki, tako da je otok pokrila popolna noč. Obenem se je razbesnelo morje in ogromni valovi so navalili na obal, ki se je začela pogrezati. Ob-

ležje se je pogreznilo v dolžini pol kilometra in v širini enega kilometra. Obal pa se pogreza še dalje. Radi nepopisnega bučanja viharja in valov ter pokanja pogrezojoče se obali vlada med prebivalstvom ogromna panika.

Istega dne se poroča iz severne Bolivije, da je radi hudoga dežja in viharja, najbrž pa tudi zaradi vulkaničnega udara zemlje izstopila reka, ki teče skozi pragozdove v okraju Riveralta. Divje živali, ki v teh krajih v velikem številu bivajo v praušmah, so v groznem strahu zbežale in navalile na istoimenski kraj Riveraltskega okraja. Prebivalstvo je zbudilo ponoči strahovito rojevanje in ko so šli gledat, kaj se je zgodilo, so videli veliko število šakalov, panterjev in jaguarov ter drugih živali, ki so bile vdrlje v dvorišča in klate govejo živino, pa tudi mačke in pse. Može so se seveda hitro oborožili in uprizarili na nevarne živali lov. Veliko so jih pobili, še več pa jih je zbežalo.

Neprestano oboroževanje

v etru se nadaljuje. Oddajne postaje
teknujejo med seboj v povečevanju
svoje energije

Potreba po zelo selektivnih aparatih
postaja čim dalje večja
Popolnoma selektivni so izborni

sedemelektronski aparati „Ingelen Ultračyne“ U 7

za katere Vam stavimo sledečo izredno
ponudbo:

Sedemelektronski aparat U 7, z okvirno
anteno, anodnim aparatom „Ingelen“
za električni tok, akumulatorjem 36 ah
ter zvočnikom „Ingelen-B ed“

Din 5.200.-

Plačljivo tudi v mesečnih obrokih. — Zahtevajte takoj opis aparata

LJUBLJANA

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR

Miklošičeva cesta 5

Aleksandrova cesta 44.

Strašen konec 74 letnega samomorilca

Iz Novega Vrbsa poročajo naslednjo strašno
zgodbo, kako grozovite smrti je umrl 74 letni star-
ec Matija Schuler, ki si je hotel sam končati
življenje. Mož je bil čuvaj v vinogradu ter je sta-
noval v mali koči. V torek so ljudje opazili, da
se iz koče strašno kadi. Prihiti so, vdrli v bajto
in zagledali naslednji grozni prizor:

Sredi sobe je bila napravljena majhna gr-
mada. Izpod stropa pa je visel obešen za vrvi, ki
je bil zanj privezan na dva prsta mrtvi M. Schu-
ler, strašno ožgan. Drobno je viselo iz zgorele
trebušne votline in ležalo po tleh, prsi in vse telo
je bila ena sama rana. Kmalu je prišla na lice
mesta policija ter je ugotovila sledeče:

Matija Schuler, ki je bil prej zelo pijan, se
je najbrže hotel usmrtiti. Zato je na stropnik pri-
vezal vrvi, da bi se nanjo obesil. Da bo pa smrt
bolj gotova in da bo vse skupaj z njim zgorelo,
je spodaj napravil še malo grmado in jo zažgal.
Nato je zlezal pod strop, si hotel oviti zanjko
okoli vratu in se obesiti. Pri tem mu je najbrže
zanjka zdrknila z vratu ter zgrabila roko, s ka-
tero si je nadeval vrvi na vrat. Tako je obvisel
pod stropom, ne da bi si bil mogel pomagati. Med
tem je grmada zagorela in začela žgati moža pri
živem telesu. Tako je mož, ki si je hotel sam
končati življenje, umrl strašno smrti: zgorel je,
obešen za roko, pri živem telesu. Ko so truplo
našli, so ožgani nogasili, moža pa v četrtke po-
kopali.

V šali zabodel brata

M. Sobota, 27. februarja.

Pri Majdičevih v Iljaševcih se je zgodila
včeraj zjutraj krvava »igra«. Osemnajstletni sin
je rezal šibje za košare. Med delom se mu je pri-
bližal za dve leti starejši brat Franc. Začel se je
šaliti. V šali se je dotaknil bratovega hrbta. Brat
je nekaj časa prenašal Francovo nagajivost. Hi-
poma pa je skočil pokonci in zamahnil z nožem,
ne da bi pogledal, kje Franc stoji. V naslednjem
trenutku je otrpnil od groze. Zaslišal je krik in
ko se je ozrl nazaj, je videl, da nož tiči v Franco-
vih preših. Naglo ga je izdrl. Iz rane je brizgnila
kri. Franc je obledel in omahnil na tla. Na kraj
nesreče so kmalu prihiti drugi. Vsi so se ustra-
šili. Ko so se otresli prvega strahu, so priskočili
ranjencu na pomoč. Rano so mu za s'lo obvezali,
potem pa so hiteli z njim k zdravniku. Ranjenec
leži sedaj v tukajšnji bolnišnici. Rana je smrtno-
nevarna in je zelo malo upanja, da bi fant ostal
pri življenju.

Izvirne transcoske pastilje

„VALDA“

znan »trubo«, hrupavost, prehlad, nahod,
aku o n kranjio bronho, katar e gri-
po, inluencio, nauhuo zas plost.
Prostaj jo vse »karne« »ro e e e.

Marec:

Ponedeljek

2

Torek

3

Sreda

4

Četrtek

5

Petek

6

Sobota

7

Izrež' te!

6 cenenih dni za naše gospe!

Modni čevlji na zapono

z usnjeno ali
franc. peto Din **145.-** Din **95.-**

Nogavice

v vseh modnih barvah!

Prosimo Vas, da ta kupon izrežete ter ga oddaste
pri nas, kadar kupite čevlje. Dovoljujemo Vam zanj
25% popusta pri nakupu nogavic.

Kupon — serija 107

25% popust na normalne cene nogavic.

Velja samo pri nakupu »Humanik«
čevljev od 2.—7. III. 1931.

HUMANIK

„PETOVIA“ JU LIAN, Dunajska cesta 1a. — MARIBOR,
Gospodarska ulica 17. — CELJE, Aleksandrova cesta št. 1.

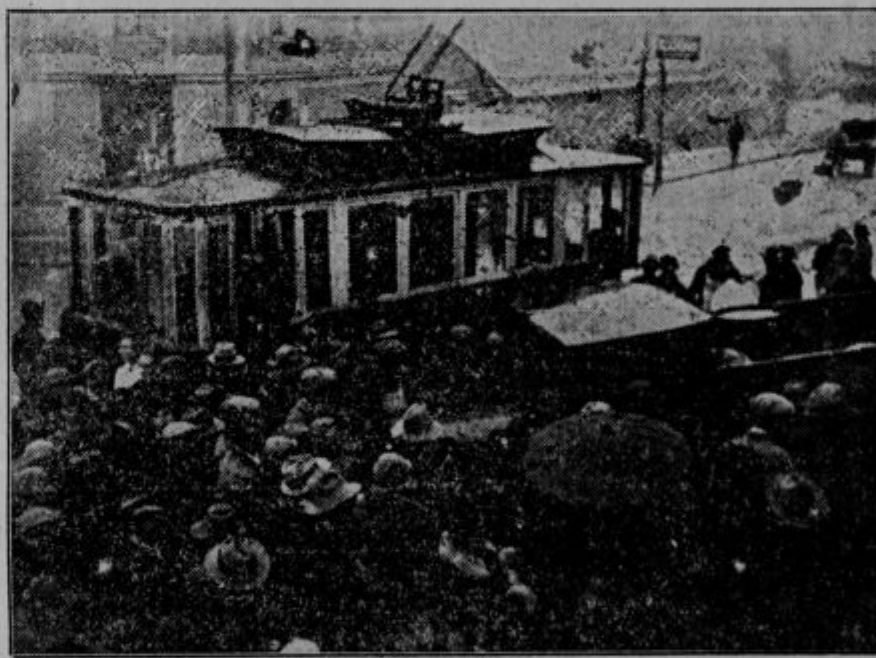
Avtomobil zadel v tramvaj

Ljubljana, 28. februarja.

Danes popoldne se je zgodil resen karambol
avtomobila z vozom cestne električne železnice na
Krekovem trgu. Malo pred tričetrt na 4 je odpeljal
šofer trgovine A. Kinsky na Krekovem trgu to-
vorni avtomobil št. 2 678 izpred trgovine ob Mest-
nem domu in zavil po cesti, ki veže konec Strelj-

eto. Avto pa je zadel udarec hušje. Zvit in strl
ima desni blatnik, zvito prednjo os in pogonsko
zobčasto kolesje se je ob udarcu strlo.

Na trušč, ki ga je povzročil karambol, so pri-
hiti radovedneži, da pomagajo in rešujejo. Ōči-
vidci pripovedujejo, da sta dajala oba voza signale.
Občinstvo je potisnilo avto malo nazaj, nakar so

ške ulice ob Mestnem domu s križiščem Poljanske
ceste in Kopitarjeve ulice. Ta cesta seka v tako
ostrem kotu Poljansko cesto, da se je zgodilo na
tem križišču že več nesreč, zlasti še zato, ker stoji
vogalna hiša tako tik ob obeh cestah. V trenutku,
ko je hotel presekati avto Poljansko cesto, se je
prikazal izza vogala tramvaj št. 6. Voza sta bila
že tako blizu skupaj, da nesreče ni bilo več mo-
goče preprečiti.

Kljub temu, da je voznik tramvaja voz takoj
ustavil in da je isto skušal šofer, je vendar zadel
avto v tramvaj z izredno silo. Sila udarca je bila
tako močna, da je vrgla prednji del 5000 kg tež-
kega tramvaja s tračnic, tako da so stala prednja
kolesa približno pol metra od tračnic. Sreča v vsej
nesreči pa je bila gotova v tem, da nihče od vo-
zečih se potnikov in osebja na tramvaju, niti šofer
in njegov drug niso dobili nikakih poškodb. Straš-
ni udarec sta prenesla oba voza. Tramvaj je poleg
odrtin odnesel dve zbiti krajni šipi in vpognjeno
ogrodje na nastavku, ki ga je voz dobil šele lansko

ga kmalu potegnili proti Vodnikovemu trgu, zakaj
križišče je bilo radi karambola popolnoma zaprto
in vsak promet ustavljen. S tem, da se je umak-
nil avto, je bila cesta vsaj za silo zopet odprta.
Tramvajski promet se je začasno vršil s prestopa-
njem, vendar je že po preteku desetih minut pri-
spel iz remize na pomoč tehnični voz z osebjem,
ki je skušalo spraviti iztirjeni voz nazaj na tir.
Najprej so priklopili tehnični voz na iztirjenega
in skušali potegniti voz naprej po Poljanski cesti,
v nadi, da bo zadnji iztirjeni del skočil sam v
tir. Vendar se to ni posrečilo, pač pa sta skočili
še ostali dve kolesi s tira na drugo stran. Zato je
tehnično osebje z dvigalnimi napravami dvignilo
voz, tako da je moglo podložiti močno pločevino,
po kateri sta zdrseli prednji dve kolesi kakor tudi
zadnji dve nozaj v tir. Ura je kazala 10 minut čez
štiri, ko je bila tudi ta zadnja prometna ovira od-
stranjena, s čimer se je tramvajski promet zopet
v redu vršil. Odrgnjeni voz z zbitimi šipami pa je
odpeljal nazaj v remizo v popravilo.

Zenski v boju z roparjem

Mitrovica, 26. februarja.

Doslej neznan ropar je med Martinci in Ku-
kujevi v Sremu v sredo zvečer napadel dve kme-
tici ter ju oropal. Kmetici Marija Zagorjanska in
Jovanka Brkič sta s svoje kmetije hoteli v Mar-
tince, ko se je že mračilo. Blizu vasi jima je ne-
nadoma zastavil pot neznan možak z nožem v roki.
Zenski sta hoteli zbežati, toda ropar je zgrabil Za-
gorjansko ter ji strgal z vratu obesek, na kate-
rem je bilo 30 cekinov, potem ji je izpraznil žep
in ji vzel še sto dinarjev. Ker se je ženska obupno
branila, jo je večkrat sunil z nožem, da se je
zgrudila in omedlela.

Brkičeva, ki je tudi bežala, se je vrnila sosedu
na pomoč, planila v roparja in ga dobro spraskala
po obrazu. Pri tem pa je neprestano klicala na
pomoč. To je roparja razkačilo, da je še njo sunil
z nožem tako zelo, da je padla.

Med tem pa so že prihiti iz vasi možje in
ropar je ušel v noč. Zenski so pripeljali v bolnico
v Mitrovico, ker sta obe resno poškodovani. Rop-
arja zasledujejo.

Radi redukcije v smrti

Rajhenburg, 27. febr.

V presledku enega tedna sta si vzela živ-
ljenje dva mlada reducirana rudarja eden iz Sto-
lovnika, drugi iz Senovega. Oba sta bila potrjena k
vojakom, torej v najlepši mladeniški dobi. Blazno
dejanje teh dveh nesrečnežev se različno kome-
tira. Kot neposredni vzrok se navaja, ker sta bila
pri rudniku reducirana ter sta bila vsled tega
zadnji čas zamišljena in potrta. Najprej sta iskale
utehe v vinu, končno pa v nesrečni smrti na že
lost staršev in sorodnikov.

So pa taki slučajji pretresljiva slika, kako v mla-
dini peša živa vera v Boga; kako mladino vsak
tresljaj življenja vrže iz ravnotežja, in je pre-
slaba pogledati trdotam življenja v obraz. Ali n-
to dovolj glasen memento vsem, v kakšno smer
je treba kreniti pri vzgoji mladine, da bo dovolj
močna kljubovati viharjem življenja.

To ni zločin posameznika, ampak zločin družbe,
v kateri je zrasel, ker ubija čut vesti in odgovornosti
pred Bogom in pred ljudmi.

Ljubljana

Začetek del za novi tramvaj

Ljubljana

Začetek del za novi tramvaj

● **Konec trpljenja bo,** če greste takoj v kopališče hotel Slon, porezati kurja očesa in v mesec vrzate nohte. Vsa procedura stane samo 8 Din.

● **Ovratnike higienično pere,** svetlo lika, ko mično čist obleke: Simenc, Kolodvorska 8.

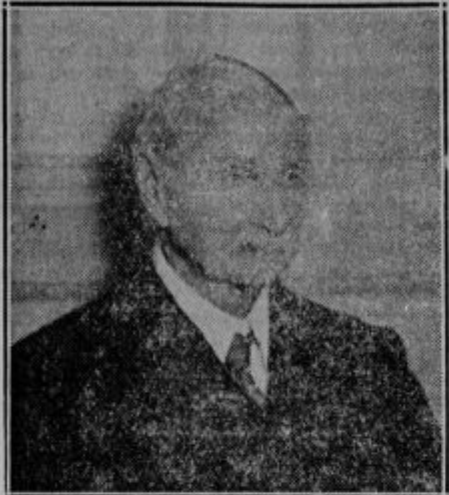
Priče slovenske davnine

Štirje starčki pripovedujejo zgodbe treh rodov

Devica Marija v Polju, 28. febr.

V naši občini žive štirje starčki, ki so vsi stari več kot 90 let, eden pa bo prihodnje leto osorej stopil v stoto leto. Obiskal sem jih zadnjič in se z njimi pogovoril ter jih povprašal, da bi mi povedali kaj zanimivih stvari iz svojega življenja, saj njihove izkušnje in dogodki življenja segajo tri rodove nazaj. Ti razgovori so živa kronika zadnjih sto let življenja našega ljudstva in zato ne bo odveč, če na kratko popišem, kaj so mi povedale te štiri priče življenja in trpljenja treh slovenskih rodov.

V stoletje gleda

Najstarejši mož v naši občini je Janez Resnik, bivši posestnik in gostilničar v Rajhenburgu, ki pa že mnogo let prebiva pri omeženi hčeri v Zalogu. Moč, o katerem je »Slovenec« že obširno poročal lansko leto, je še vedno izredno dovipen in pripoveduje svoje vesele in žalostne doživljanje, ki jih je za debelo knjigo. Moč se še vedno skrbno napravlja, kakor ga nam kaže slika, bere iz mašnih knjig pobožna premišljevanja, potem vzame v roke »Slovenca« in nato gre malo na sprehod. Njegova edina želja je, da bi v krogu svojih domačih dočkal svojo stoletnico. Bog mu jo daj dočakati!

Gortnarjeva mama

V devetdeseto leto roma Gantar Marija, ki ji Poljci pravimo Gortnarjeva mama. Njen mož, ki je umrl 1917, je bil namreč 60 let vrtnar pri Graščini Fužine. Imela sta v srečnem zakonu deset otrok. Najstarejši je učitelj v pokoji (20 let je služboval v St. Jerneju na Dolenjskem). S ponosom in hvaležnostjo pripoveduje mama, kako rad

jo sin podpira in ji lajša življenje. Vsa sreča je, ko vsako nedeljo more k njemu na obisk. Za svoja leta je še čila in živahna. V hoji se še danes ne ustraši nobene ženske srednjih let. Vidi še brez očal.

Mislil sem, da bo morda bolj slabo slišala, pa sem jo bolj glasno ogovoril, in mi je odgovorila: »O, slišim pa še tako dobro, da bi čula še miško teči.«

Vsi domači poznajo Gortnarjevo mamo. Posebno starejši je ne bodo pozabili. Saj je ona bila v fari edina, kjer se je vedno dobil šopek svežih nagljev ali vrtnice poleti ali pozimi. Za vsako slavnost, god, poroko, krst so hodili ljudje k njej po cvetje. Po zelenjavo iz njenega vrta pa so hodili celo Ljubljanci. Ko nanese pogovor na rajnega moža, se ji vedno zasolzi oko. Tako zvesta zakonca sta si bila! Pri njem se je izučila umetna vrtnarstva in je po moževi smrti sama vrtnarila nekaj časa. V srednjih letih je bila mama spretna šivilja, ki ni šivala samo za svojo družino, ampak tudi drugi so ji radi dajali delat. Graščina ji daje še vedno v graščinski hiši prosto stanovanje, v graščini pa dobiva vsak drugi dan liter mleka in kosilo.

»No mamica, sedaj vas bomo pa še slikali za »Slovenca«.

»O, tisto pa že ne, kaj bodo pa ljudje rekli, kaj si bo pa sin mislil!«

No, pa se je le dala pregovoriti. Ker se je mračilo, je bilo treba svetlobnega bliska. Tega se je pa mama tako ustrašila, da je kar odskočila in jo je bilo treba še enkrat slikati.

Z željo, da bi dočakala še mnogo zadovoljnih let, sva se poslovila z dobro Gortnarjevo mamo.

Meksikajnar

»Meksikajnarje« so imenovali tiste prostovoljce, ki so se l. 1864 prostovoljno javili, da poidejo z meksikanskim cesarjem Maksimilijanom v Mehiko. Nekateri so res odšli, drugi so pa ostali rajši doma. Tako je storil tudi naš oče Franc Grum, po domače Kravar s Studenca. »Kravar« mu pravijo zato, ker je kupil sedanje posestvo od nekdanjega grajskega kravarja. Tako je hiša dobila ime. Rojen je bil l. 1840 v Slapah.

Hodi ob palici, ker ga noge ne drže več. Najrajši sedi ob gorki peči, kjer mu hčeri ljubezno strežeta, pa tudi z zetom in vnučki se dobro razume. Pijan ni bil nikdar. Tudi kadil je malo. Zena mu je umrla pred dvajsetimi leti.

»Oče, povejte mi no kaj iz svojega življenja.«

»I, kaj bi. Rajnki župnik Pajk me je naučil krščanskega nauka. To je glavna stvar. Potem so me pa starši dali v Ljubljano učiti se mizarstva in sodarstva. Tedaj je bilo v Ljubljani letno. Ljubljanska gospoda je nas mlade otročaje in fantaline vsako leto na velikonočni ponedeljek povabila v veliko jamo za Sv. Krištofom, kjer so nam metali pomaranče. Kdor je bil bolj uren, si jih je nabral kar celo košaro. To je bila današnja Zelena jama, ki je v tistih časih segala od Sv. Krištofa do Most. Izkopali so jo pa tedaj, ko so gradili južno železnico. Ko sem se učil v Ljubljani, sem šel gledat, ko je pripeljal prvi vlak v Ljubljano. Vse črno ljudi je prišlo gledat železno kačo. Ko sem se izučil, doma ni bilo zasluzka, sem šel delat v graščino Fužine. Tiste čase jih je mnogo šlo tudi k železnici proli Trstu. Iz moje rojstne vasi so pozneje naredili kar tri vasi. Pri nas je bila nekoč podružnica cerkev sv. Jakoba, ki je spadala pod faro Sv. Petra v Ljubljani. Ko sem bil še maščen, so iz podrtje cerkve vozili kamen za druge hiše. Tista Balantova in Aurova hiša sta zidani iz tega cerkvenega kamna. V graščini se mi je dobro godilo. Ko smo želi, so prišli pomagat tudi delavke iz vevške papirnice, ki smo jo tedaj imenovali »Cujkuhnia«.

»Kako pa je bilo tedaj, ko ste bili Meksikajnar?«

»To je bilo pa tako! L. 1862 so me za štiri leta vzeli k vojakom. Ampak tedaj so navadno služili osem do dvanajst let ali pa še več. L. 1863 sem se javil prostovoljno, da poidem z Maksimilijanom v Mehiko. Pa do tega ni prišlo. Tam v »seukrfabrik« so se vojaki spuntali s starim orožjem, pa so jih v »seukrfabrik« zaprli. Veliko nas je pobegnilo. Kar čez Ljubljano so skakali. — Ampak l. 1866 je bilo pa treba iti na Laha. Šest mesecev sem bil tam. Najhuše je bilo pri Veroni. Tam so s »štukie« streljali na neko graščino in smo vse Laha polovili. V Benetkah smo se pa dobro imeli, ampak vrcina je bila huda. Kar cepali smo. In mnogo jih je od vročine celo pomrlo. Vsek dan smo dobili polič vina. V Veroni sem tudi jaz zbolel in dobil grižo. Zato so me jeseni

poslali domov. Drugače pa nisem bil nikoli bolan. Ko je bila pa vojska v Bosni, sem bil že prestar za vojake. Rad sem hodil na njiivo ob železnici gledat, kako so vozili vojake v Bosno, ranjence pa nazaj. Ko sem prišel od vojakov, sem hodil mizarit v sedanjo norišnico. Tam je bilo v tistem času veliko posestvo g. Krisperja iz Ljubljane. Po potresu sem pomagal mizarit pri zgradbi sedanje župne cerkve.«

»Pa še o nemškutarjih kaj povejte in pa o janškem puntu.«

»To pa to, saj sem bil na znamenitem vižmarskem taboru, ki so se nanj pripeljali ljudje iz cele kranjske dežele. Tisti janški punt, dobro se ga spominjam. Tudi pri nas so orožniki in vojakci iskali in lovili ljudi. Kar en veder vina so nemškutarji peljali tod mimo na Janče, da bi s turnarji in z vinom premotili hribovce. Pa so jih kmetje dobro nabunkali. V Vevčah, v veži tiste rumene hiše so šuštarjevega iz Fužin z bajonetom prebodli. Tudi iz Polja so jih precej zaprli, ker so bili tudi tako hudi na nemškutarje.«

»Pa kakšni so bili drugatje časi?«

»O, zime so bile včasih huše, ko so zdaj. V kožuhih smo morali hoditi. Jaz ga imam še, pa so mi ga vaški otroci že skoraj vsega raztrgali, ko se gredo parkeljne. No in, ni čudno, saj bo že skoro osemdeset let star. Včasih je sneg tako visoko zapadel, da nismo mogli v cerkev in tudi k sosedu ne.«

Tako se je končal razgovor s častitljivim možakom, ki ga pri nas vsi poznajo, saj je do zadnjih let popravil vodnake Bog ve kolikim.

Ko so še ladje vozile in so rokovnjače lovili

V 91. leto leze naš Jernej Bložič iz Zaloge. Obiskal sem ga, ga prosil, če ga smemo fotografirati za »Slovenca« in pa: »Povejte kaj, kako je bilo včasih?«

»Ko bi me videli pred par leti, kako sem še podiral otavo. Še mladega zeta se nisem ustrašil. Rojen sem bil l. 1840 v Vodich nad Ljubljano. Na tem posestvu pa delam že čez petdeset let. »Pri Parklju« pravijo. To ime je imel že moj prednik in se je tudi mene obdizalo. Zena mi je pred nekaj leti umrla. Imam pa tri hčere: Ivana je doma poročena in njeni trije otroci bi najraje vedno pri meni tičali. Poleti hodim z njimi v gozd ali pa na njiivo. In še kak pridelek pripeljem domov. Zadnja štiri leta ne kadim in ne pijem. Zelo rad bi kedaj šel v cerkev, pa je predaleč za moje kosti.«

Kako pa je to, da ste tako starost dočakali?«

»Delati je treba in za potrebo tudi kakšen kozareček izpit. Nikdar pa ne toliko, da bi bil človek pijan.«

In se očanec zamisli, zamahne z roko, gre z njo po čelu:

»Dolga je moja pot, dolga! Moj oče je hodil na tlako v smledniško graščino. Ko sem bil še otrok, me je včasih s seboj vzel. Hudo so se kmetje jezili na tlako. V največjem domačem delu so morali tlačaniti graščini. No, čez nekaj let pa je tlaka minila. Doma smo posejeli 8 do 10 mernikov lanenega semena. Platinu za domačo potrebo in za prodaj smo sami pridelali in delali. Tedaj smo nosili še kamižole in hlače iz irhovine do kolen, za delavnik pa čevlje na kveder. Šole tedaj ni bilo. Ampak naš kaplan me je naučil brati in pisati. Župnik me je pa učil krščanskega nauka in me pripravil za birmo in za obhajilo. Pa ministrirat sem hodil na Šmarno goro in križev pot sem nosil na goro. Pa zvonove sem nomagal voziti.«

»Očka, ste bili kaj pri vojaki?«

»Nisem bil, nak! Potrdili so me, pa me je oče dal za prvega hlapca k rihtarju (županu), ki me je »trajale«. Veste, rihtarji so imeli tedaj veliko moč. Tedaj jih je še gosposka nastavljala, pa so se branili, prevzeti to službo. Šele pozneje so jih kmetje volili.«

»Kaj pa rokovnjače, se še kaj spominjate?«

»Se jih že, toda rokovnjači so tedaj že precej izginili. Dobro pa se še spominjam iz otročjih let, kako je sem pa tja kateri strahoval svo vas. Kmetje so mu pa slanino in žito dajali. Taki so bili tudi vojaški begunci. Nekdč so take tri rokovnjače kmetje kar sami ubili in jih mrtve na vozu peljali k rihtarju. Ta pa je ukazal, naj jih odpeljejo k nadrihtarju, ki je bil obenem sodnik. Kri je kar lila z voza. Tedaj še nismo imeli orožnikov. Pri teh rokovnjačih so dobili tudi veliko »evanegare« in »tolarjeve«.

»Ali še kaj veste, oče, kako so po Savi do Zaloge z ladjami vozili, ko še ni bilo železnice?«

»Kajpa, saj je moj prednik še vozil s tako ladjo. Le pogledajte tiste-le kole v vodi (njegova hiša stoji tik nad vodnim bregom). Tam so ladje privezovali. Tista-le kovačnica je bila pa »magacine« za žito, ona na drugi strani ceste pa za vino. Na ladjah so imeli take »lajte«, v njih pa vino ali žito. Iz Zaloge so bili trije, ki so imeli ladje. Skoro vsi vaščani so imeli živino in so žito in vino, ki so ga pripeljale ladje, vozili v Ljubljano. Kranj ali pa tudi v Trst. Tisto znamenje na bregu je postavil nek brodnik. Kupil ga je v Križankah in pripeljal domov ter postavil, tako da Kristus gleda na ladje in jih varuje. Ob bregu je pot, po kateri so voli vlekli ladjo od Litije gori. Sam sem večkrat z živino šel brodnikom nasproti. Ko so Založani zagledali ladje, da prihajajo, je bilo vse pokoncu in vpilo: »Vadje gredo, vadje! Mica, soli den v usta, da boš lože piva!« Tedaj so namreč imeli vsi zaslužek in dosti pijače. Ker so doma ostajale skoro same ženske, je bilo polje seveda slabo obdelano. Možaki so tovorili po ladjah in z vozi. Za enkratno vožnjo v Ljubljano je zaslužil 24 grošev. Če je peljal »lajto« vina ali žita v Trst, ga po več tednov ni bilo domov. Enkrat se je zgodilo, da je nekdo na poti celo vole zapil. Ladje so imele od Litije postajo še v Klečah, zadnja pa je bila v Zalogu. Tam ob cesti, kjer je kužno znamenje, je tedaj bila »šrang«. Včasih smo imeli v Zalogu tudi semenj. Jaz sem redil vole in jih na domačih sejnih prodajal. Le škoda, da so nam semenj vzeli.«

»Kako pa drugače kaj?«

»L. 1919 sem dobil zeta v hišo. Ta je že vse gospodarsko poslojpe na novo pozidal, hišo misli pa drugo leto popraviti.«

Ko sem ga prosil, če ga smemo slikati, je dejal: »Nikoli se še nisem dal.« Bil pa je prav vesel, ko je slišal, da ga bo slikal »Slovenec« fotograf. Smeje mi je krepko stisnil roko, želeč, da se še vidimo, kar Bog daj.

Srčne, živčne in ženske bolezni se uspešno zdravijo v DOBRNI

Do 15. junija kompletno 20 dnevno zdravljenje (avto, stanovanje, hrana, kopeli in zdravnik) za 1200 Din. — Prospekti zastoni.

30letnica zvestega služabnika

Danes obhaja v tistem Gornjem gradu pri svojem prevzu, gospodarju, radiskofu dr. Jegliču, gospod Jožef Zupančič 30 letnico, odkar je nastopil službo pri njem.

Če je za katerega služabnika primerno, da se ga javnost ob taki priliki spomni, je gotovo primerno, da se spomni tega zvestega, poštenega, treznega in delavnega služabnika Trideset let je lemo število let, ki jih je naš jubilar dopolnil v službi pri enem gospodarju. Vso skrb je imel le, da je vestno in točno vsa dela ob pravem času izvršil v zadovoljstvo gospodarja in okolice, koder je s prevzvišenim hodi ob kanoničnih vizitacijah in birmah po obširni kubljski škofiji, katero sta skupaj obšla šestkrat, obiskala vse župne cerkve in večinoma tudi podružnice. Bil je vedno neutrudljiv pri pripravah za sveta opravila, ki jih je prevzvišeni imel. Skrbno je gledal, da je bilo vse do najmanjše stvari pripravljeno in po končanem opravilu zopet vse v najlepšem redu spravljeno.

Kot strežnik pri mizi prevzvišenega je ljubezno stregel gospodarju in gostom. Neizrečeno je bil zadovoljen in veselje mu je sijalo z obraza, če je videl goste vesele in zadovoljne. Na birmah je marsikateri gospodinj po župniških pomagal z dobrim nasvetom, bodisi glede priprav v kuhinji, bodisi glede drugih priprav itd.

Na stanovanje prevzvišenega je imel veliko paznjo, da ni bilo nikdar nikjer opaziti prahu, na okna, da so bila vedno čista in na kljuke pri vratih, da so bile svetle kot zlato. Na večjo skrb pa je posvečal domači kapeli, da je tudi Gospod vseh gospodov imel vedno Njega dostojno in vredno prebivališče. Z otroškim vtisem je krasil oltar, pri katerem je stregel vsak dan prevzvišenemu pri daritvi sv. maše in tu večkrat prejemal sv. obhajilo. S svojim vzglednim življenjem je vplival tudi na druge in priporočal vsem, posebno pa še svojim sotovaršem, bogoljubno in trezno življenje.

Če je bil prevzvišeni kdaj prehlajen ali bolan, kako je bil v skrbeh zanj, kako je storil vse in mu sam kuhal in nosil razne čaje, da ga je zopet ozdravil; neizrečeno pa je bil žalosten, če je katerikoli visoki pacient njegova zdravila odklonil. Prav po matersko je skrbel, če je njegov gospodar šel od doma brez njega, da mu je vse potrebščine pripravil in mu naročal, naj pazi na svoje stvari.

Tako je živel g. Jožef Zupančič vseh trideset let le za Boga in za svojega gospodarja.

Tudi sedaj v Gornjem gradu v svo vdanostjo in veselostjo služi svojemu prevzvišenemu gospodarju ter budno pazi nanj, da bi mu na ta način še podaljšal dragoceno življenje.

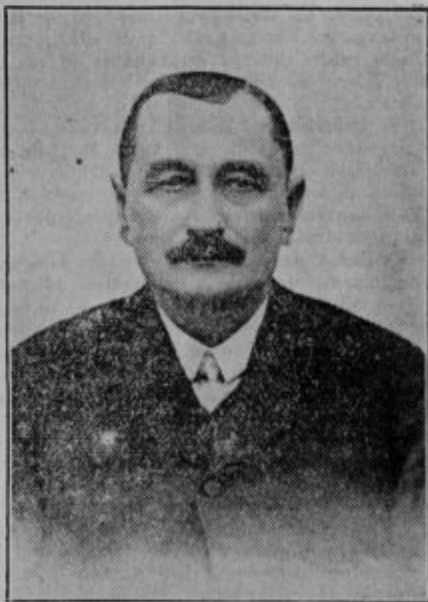
Za njegov jubilejni dan mu želimo, da bi še dolgo let v najboljšem zdravju neumorno, kakor doslej zvesto stregel svojemu gospodarju, kar Bog daj!

30 let v službi cerkve

Ljutomerski cerkovnik g. Tomažič odhaja v zasluženi pokoj.

Ljutomer, 27. februarja.

Malokomu je znano, kako imenitnega cerkovnika smo imeli v Ljutomeru. Anton Tomažič, ki se te dni poslavlja iz Ljutomera, je namreč brat mariborskega pomožnega škofa g. Tomažiča. Sveti

Miklavž pri Ormožu je domovinska fara g. Tomažiča. Ze pri domači farni cerkvi je g. Tomažič izvrševal skozi 10 let službo cerkovnika. Dne 25. avgusta l. 1905 je pa nastopil službo cerkovnika v Ljutomeru, katero je vestno izvrševal do danes, torej skozi dobrih 25 let. Bil je natančen v svoji službi. Skrbel je za red in snago v cerkvi, vestno je izvrševal vsa cerkvena opravila. Samo enkrat v 25 letih je zaspal jutraj, da ni zvonil jutranjice, pa še takrat ga je eden bližnjih meščanov podregal, rekoč: »Danes si pa zaspa!« Kolikim je odzvonil v slovo na zadnjo pot? Kolikim je asistiral ob krstu? Dva dekana je preživel, zadnjih 6 let je zvesto služil tretjemu šefu, g. msgr. Adr. Lovreću. 16 kaplanov je v teku njegovega cerkovništva službovalo v Ljutomeru. Prijatelj se je pridobil po vsej fari, v Ljutomeru, na Podgradju, v Grezovčaku, v Radomerju in na Krapju. G. Rakovec ga bo težko pogrešal v svoji družbi. Te dni se poslavlja g. Tomažič iz Ljutomera. Z njim se poslavlja tudi njegova pridna hčerka Lojzika, desna roka svojemu očetu v skrbi za cerkev. Oba odhajata k svojemu sinu oziroma bratu, ki je župnik v Žičah pri Konjicah. G. Tomažič, ki je sedaj star 66 let, bo po 35 letni cerkveni službi mirno užival svoj pokoj pri svojem sinu-župniku. Z zahvalo za vse zvesto opravljeno bogočastno delo združimo željo: še mnogo srečnih in veselih dni v Žičah.

Službo cerkovnika v Ljutomeru prevzame s 1. marcem g. organizist in tajnik Okrajne posojilnice Peter Potočnik.

Preselje

SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA MIKLOŠČEVA 21

TELEFON 1827

Dnevna kronika

Koledar

Nedelja, 1. marca (2. postna nedelja): Albin (Belko), škof; Anton. Dan je danes dolg 10 ur in 50 minut in zraste ta mesec za 1 uro in 46 minut.

Ponedeljek, 2. marca: Simplicij, papež; Neža (Janja).

Novi grobovi

† V Idriji je dne 27. februarja umrla g. Ivana Poljanec, mnogim, zlasti duhovnikom znana gospodinja pri beneficijatu Francu Oswaldu. Služila je pri njem od 9. septembra 1895 do smrti. Bila je med romarji v Rimu, Lourdu in Jeruzalemu. Naj v miru počiva!

Pazite na rob našega blaga, ker brez znaka „Dagmar jugočeška“ ni prava Dagmar svila. jugočeška Kranj.

Osebnosti

— **Odlikovanje.** Dne 27. februarja 1931 je bil odlikovan dr. Hans Högl ml., sta prijavljenega ljubljanskega zdravnikar dr. Iv. Höglja, asistent ginekološke klinike prof. Kermannera na Dunaju, z redom Sv. Save IV. razreda za zaslugue v koštvu jugoslovanskih državljanov in inozemstvu. Na našem poslanstvu je izročil kr. poslanik minister Angelinovič g. dr. Höglju odlikovanje. Likeno čestitamo!

— **Odlikovan** je bil v smislu razpisa ministra notranjih del z dne 11. novembra 1929 III. štev. 39.254 glasom sporočila okrajnega načelstva v Kočevju z dne 20. marca 1930 št. 215 pov. go. p. Anton Pogorelec, župan v Strugah na Dolenjskem z redom zlate medalje za državljanske zaslugue.

— **Razrešen** je bil od kraljevske banske uprave v Ljubljani od županskega mesta in mes a občinskega odbornika z odlokom II. št. 1470-2 od 16. februarja 1931 glasom dopisa okrajnega načelstva v Kočevju z dne 21. februarja 1931 št. 1937 g. Anton Pogorelec, župan v Strugah na Dolenjskem. Z istim odlokom je banska uprava postavila za župana v Strugah g. Franceta Hočevčarja, voditelja bivše SKS v Strugah. Večina občinskih odbornikov v Strugah je prostovoljno položilo svoje mandate.

— **Iz železniške službe.** Premeščena sta zvanika I. kategorije: Čehovin Josip, piegle-ovalec voz, kurilnica Postojna v kurilnico Ljubljana I glav. kol.; Tomec Ivan, pogledovalec voz, kurilica Ljubljana I glav. kol. v kurilnico Postojna. — Upokojeni so zvaniki I/1: Dobnik Ivan, vlakovodja, Ljubljana glav. kol.; Kočevar Ivan, postajni varnik, Stara Cerkev pri Kočevju; Vivod Anton, skladiščnik, Pragersko; Mavc Franc, vlakovodja, Ljubljana glav. kol.; Krainz Franc, administr. zvanik, Maribor glav. kol.; zvaniki II/1: Prelog Anton, premikač, Maribor glav. kol.; Kert Jakob, pisarn. zvanik, Maribor glav. kol.; Zupanc Franc, kretnik, Kržiž Franc, sprevodnik, Ljubljana glav. kol.; Počotnik Janez, kretnik, Črnomelj; Kante Ivan, kretnik, Mirna peč. — Stalnost je priznana uradnikom II/5: Benedičič Valentin, prometnik, Ljubljana gor. kol.; Gregorka Boris, tehnični uradnik, kuilnica Ljubljana I gor. kol.; Perkavec Albin, prometnik, Ljubljana glav. kol.; uradni om III/4: Goleš Fozalija, administr. uradnik, oddelek II; Pöschl Rudolf, nadzornik brzojava, signalna sekcija Ljubljana; Trojar Francišek, prometnik, Gradac v Beli Krajini; zvaniki II/2: Kerle Jožef, kurjač, kurilnica Maribor. — Sprejeta sta dnevničarja: Rustja Alojzij v Sevnico in Seibitz Viljem v Rimske Toplice.

— **V imeriki zdravniške zbornice** za Dravsko sanovino je vpisan dr. Pucelj France, sek. zdravnik celjski bolnišnici.

Ostale vesti

— **V založbi ljubljanskega škofijskega ordinariata** je izšla knjiga: Janko Mlakar, Katoliški verouk za četrti razred srednjih in meščanskih šol. V smislu objave v »Vzajemnosti« leta 1931., str. 28 bi se mogla rabiti tudi za ponavljalne in nadaljevalne šole. Cena 20 Din. Dobi se pri založniku in v knjigarnah.

— **V »Službenem listu«** kraljevske banske uprave Dravske banovine št. 15 od 28. feb. u. ja t. l. je objavljen »Pravilnik o zdravniških pregledih učiteljev in učencev narodnih in srednjih šol.« in »Objave banske uprave o občinskih trošarinah, ki jih bodo pobirale občine v letu 1931.

— **Reklama na pisemskih ovitkih.** Glede reklame na pisemskih ovitkih je pošto ravnanstvo prejelo od ministrstva nov odlok, ki pravi, da ministrstvo dovoljuje pisemske ovitke z reklamo do 15. aprila t. l., tako da se trdvdam da možnost porabiti svoje zaloge. Po 15. aprila t. l. pa pošte pošiljki v ovitkih, kateri bi ne ustrezali predpisom, ne bodo smele več prejemati. Ministrstvo daje tole pojasnilo: Na pisemskem ovitku se sme na podolžnem gornjem delu naslovne strani nahanati samo ime in poklic pošiljatelja, a na levi četrtini naslovne strani od zgornj navzdol pa slike, podobe in najkrajši opis, ki se nanaša na v isto posla, ki ga pošiljatelj opravlja. Ostali del naslovne strani ovitka mora ostati prazen in se sme porabiti samo za naslov naslovnika. Prepovedano je na ovitku oglašati posamezne predmete z označbo njih cene.

— **Mednarodni nakazniški promet z Bolgarsko.** Po ministrskem odloku se je s 1. marcem 1931 otvoril mednarodni nakazniški promet z Bolgarsko. Zneski na nakaznicah morajo biti napisani v levih in stotinkah. Najvišji znesek ene nakaznice za našo državo je 3000 Din oziroma 7200 levov za Bolgarsko.

— **Licitacija gramoza.** Druga ustmena licitacija za dobavo gramoza za drž. ceste v obmoju tehnične razdelka okrajnega načelstva v Kranju se bo vršila 20. marca 1931 ob 9 za sledeče ceste proge: 1. med km 642—663,5; 2. med km 663,5—664,5; 3. med km 664,5—694,5 in 4. med km 707 do 709,909. Popolen razglas je v »Jugoslovanu« od 25. januarja 1931 stran 14. Prva licitacija se je namreč izvršila le v delnem obsegu. — V pisarni okrajnega cestnega odbora v Kranju v hotelu »Nova pošta« bo dne 9. marca 1931 javna ustmena imanjševalna dražba za dobavo gramoza in sicer: a) za deželno cesto Kranj—Bitnje—Škofja Loka; b) za deželno cesto Kranj—Bresnica; c) za dovozno cesto k postaji Kranj. Istega dne bo istotam dražba gramoza: a) za deželno cesto Kranj—Goriče; b) za deželno cesto Naklo—Kokrica—Predložje—Šenčur in c) za dovozno cesto Kokrica—Predvor. Podrobni pogoji dražbe so na razpolago pri načelniku cestnega odbora gosp. Cirilu Pircu v pisarni na »Novi pošti«.

— **Po nesrečnem naključju usmrtil svojo teto.** Dne 1. nov. lanskega leta je šel delavec Štefan

Dominko iz Nedelice k svoji teti na obisk. Tamkaj se je vsedel za mizo in začel nekaj preizkušati na samokresu, ki ga je bil prinesel s seboj. Nena doma je počil strel in par minut kasneje je teta Urša Hozjan, ki se je bila medtem ravno pri peči preoblačila, preminula na posledičah smrtonosne kroglice, ki ji je prestrelila pljuča. Včeraj se je Dominko zagovarjal pred mariborskim sodiščem. — Obsojen je bil na 1 mesec zapore, pogojno na eno leto.

— **Za kazen: roko na žerjavico.** 8 letni Jacek Zavec je ukradel svoji materi Ani Zavec, viničarki v Vreji, 100 Din. Mati je bila radi tega tako ogorčena, da je zgrabila sina za roko ter jo pritisnila na žerjavico. Opeklice na roki so bile tolikšne, da je oblast posegla vmes, ker se je takšna kazna smatrala kot prekorajenje materine pravice kaznovanja otroka. Včeraj se je Zavečeva zagovarjala pred mariborskim sodiščem. Izpovedala je, da si ni vedela drugače pomagati, ker ji je otrok že večkrat kaj vzel. — Obtoženka je bila obsojena na 1 mesec strogega zapore, pogojno na eno leto.

— **Smrtao se je ponorel radi nepredvidene ravnanja** s puško nadlogar Jure Filičič iz vasi Dubovac, okraj Karlovac.

— **Obsojen radi poskušene uboja nad ženo.** Subotičko sodišče je obsodilo Simo Preradova na 4 leta in pol robije, ker je dvakrat poskušal nad svojo ženo ubiti. Preradov je nasilen človek in pijanec ter mu je radi tega žena ušla. Ko je prvič prišel k njej in ni marala ugoditi njegovemu prigovarjanju, naj se vrne k njemu, jo je ranil z nožem. Drugič pa je nanjo dvakrat ustrelil z revolverjem, vendar jo je k sreči le lažje ranil.

— **Aretirani trgovci z belim blagom.** Zagrebška policija je aretirala v Vrhu Jovana Mohanjana, trgovca z belim blagom. Dokazni mu je slučaj z dvema mladima strojepliskoma, ki ju je izvalil potom časopisnega oglasa v Vrhu, vendar sta pravdočasno pobegnili. Policija ga je iskala na prečnjem vojaških oblisti, ker se je izognil vojaškemu službovanju in je bil radi tega in contumaciam obsojen na tri leta ječe.

V vars vo proti hrel

vnetju grla in prehlada j mljite

PANFLAVIN-PASTILE

— **Važne gospodinske knjige.** Vsaki varčni in razumni gospodinj je danes bolj kot kdaj potrebna dobra strokovna knjiga. Kot najvažnejše smatramo one knjige, brez katerih ne bi smela biti danes nobena napredna gospodinja. Naslednjem naštemo nekaj najvažnejših: **Slovenska kuharica.** Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in barvanimi prilagami. 7. izpopolnjeni in pomnoženi natis. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena v platno vezani knjigi je Din 160. — **Gospodinjstvo.** Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj. Zdravstveni del napisal dr. Fr. Dolšak. II. pomnoženi natis s 156 slikami. Din 40, vezano Din 60. — **Varčna kuharica.** Zbirka navodil za pripravo okusnih in tehničnih jedil s skromnimi sredstvi. Sestavila Marija Remec. Vezana Din 30. — **Prikojevanje perila po životni meri.** Sestavila učiteljica Ema Arkova. Cena Din 40. — **Nasveti za hišo in dom.** Po lastnih praktičnih virih sestavil J. Maidič. Din 20, vezano Din 30. — **Sadje v gospodinjstvu.** Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinj in dekleta priredil M. Humek. Pojasnjeno s 13 barvanimi prilagami in 42 slikami v besedilu. Din 24. — **Zel in plevel.** Pravila naravnega zdravljenja. Sestavil Fr. Magister. Din 60, vezano Din 75. Vse te knjige se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **Velesesarja Slamič, Ljubljana.** Gospodarska cesta, v ljudno obvešča cenj. občinstvo, da je s 1. marcem znatno znižala cene mesnin in konzervnim izdelkom, čisti svinjski masti, slanini itd. Priporoča sveže meso pitanih volov, stajersko perutnino, divjačino, fine narezke, razne delikatese itd. Hoteli, gostilne, trgovci in društva imajo posebne angro cene. Večjim odjemalcem se dostavlja na željo na dom. — Telefon 2973. — Postrzeba točna.

— **Izredna prilika za nakup knjig** po posebno ugodnih cenah. Nova založba opuša svoj antikvariat (trgovino z rabljenimi knjigami), zato je znižala cene za vse antikvariatne knjige za 20%. Za nizko ceno se dobe praktične knjige vseh vrst, učeniki tujih jezikov, besednjaki, knjige za domače gospodarstvo, zdravstvene, tehnične, večinoma bogato ilustrirane. Nadalje so v zalogi leposlovne knjige v vseh jezikih, posebno bogata je izbira iz slovenske in nemške književnosti, cel letniki revij (Dom in Svet, Mladika, Ljubljanski Zvon, Slovan itd.).

— **Opozorilo!** P. t. občinstvo se opozarja, da so se pojavile v zadnjem času manj vredne imitacije »Planinke« zdravilnega čaja. V sled tega zahtevajte povsod izrecno »Planinka« čaj Bahovec v plombarinih paketih po Din 20. Tudi je prodaja Planinka čaja na tehnično (vago) po zakonu prepovedana in kaznjiva. Zato se naprošate, da vsako zlorabo ali podtaknenje javite apoteki Mr. Bahovec, Ljubljana. Prečitajte tudi v lastnem interesu današnji oglas.

— **Jadranska Straža.** Naprošamo vse osebe, ki imajo srečke loterije »Jadranske Straže«, prirejane v korist nabave šolske ladje za našo Kraljevsko mornarico, da čim intenzivneje delujejo za razpečevanje istih in združujejo s tem akcijo velikega nacionalnega značaja. Zrebanje se bo vršilo neprekinjeno 12. marca t. l.

— **Senzacionalni francoski izum, aparat za zdravlilo parenje »La Sudation Scientifique«**, zdravi in uničuje vse bolezni, neguje telo. Zahtevajte brezplačne prospekte od glavnega zastopnika S. D. Papo, Zagreb, Palmotičeva ulica 20.

— **Sadjarji!** Vse škodljivce vašega sadnega drevja boste najsigurneje uničili z **Arbori om.** Preskrbite si Arbori čimprej pri proizvajalcu: »Chemotechnici« družbi z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču veletrgovine A. & E. Skabe-nel).

— **Sanofarm** izvrstno toaletno in čistilno sredstvo se dobi v vseh lekarnah in drogerijah.

— **Mlekarska zadruga na Vrhniki** je razstavila na kulinarčni razstavi svoj emendolski mehki sir (Chalet) v škatlicah s 6 komadi. Ta mehki sir, ki se prodaja pod zaščitno znamko »Jazon«, je najboljši jugoslovanski izdelek te vrste. Vrhnška mlekarska zadruga, ki izeljuje tudi prvvrsten emendolski sir in čajno maslo, je največja slovenska zadruga, ki je bila za svoje izdelke že večkrat odlikovana na Pokrajinskih razstavi in zasluži zato vso pozornost s strani naših trgovcev, ker jim nudi najboljše izdelke pod najugodnejšimi pogoji. Zahvalite se za prvi vrsti le domače blagol!

— **Vinsko poskušnje** v dnevi 1., 2. in 3. marca priredi v Unionski kleti v Ljubljani Centralna vinarna.

Vrtnarska strokovna izobrazba

Kako skrb za Nemci

V nemški državi je vrtnarstvo svobodno obrt; loti se ga lahko vsak, ki je po svojih zmognostih in poklicni izobrazbi usposobljen za to. Sistematični poklicni izobrazbi posvečajo tudi vrtnarji največjo pažnjo. Tam ni več mogoče, da se v vrtnarski poklic vrinejo slabihi; baš vrtnarski poklic zahteva razborit in sposoben naraščaj. — Vajeniška doba traja tri leta; za one, ki imajo večjo predizobrazbo nego samo osnovno šolo, izjemoma tudi dve leti. Za vrtnarskega pomočnika predpisana praktična učna doba se prizna vajencem le pri tistih vrtnarjih, ki po odobrenju oblasti veljajo kot učne vrtnarije. Ze med tem časom dobivajo vsi vajenci teoretični strokovni in poklicni pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah. Po končani učni dobi se prijavi vajenec k preizkušnji za pomočnika; te izpite prirejajo vrtnarski odbori pri kmetijskih zbornicah. Inteligentni in v stroki agilni pomočniki si pa pozneje lahko pridobe še naslov »izprašanega nadvrtnarja«, če se takisto pri kmetijskih zbornicah podvržejo še posebnemu izpitu; za ta izpit se zahteva najmanj 9 let vrtnarske prakse, po možnosti vsaj enoletna vrtnarska šola in starost 25 let. Po 12 letni praksi se pa lahko s posebnim izpitom doseže še naslov »izprašanega vrtnarskega mojstra«. Komur je le mogoče, stopi po dovršeni vajeniški dobi, ko je preстал pomočniški izpit, v strokovno vrtnarsko šolo.

V nemški državi je preko 40 vrtnarskih šol, med temi 4 višja učilišča (Lehr- und Forschungsanstalten für Gartenbau), 5 srednjih vrtnarskih šol, ostale spadajo v tip nižjih vrtnarskih šol z večinoma enoletno učno dobo; v zadnjih letih se je ustanovila v Berlinu tudi visoka šola za vrtnarstvo, kjer bo mogoče diplomirati za doktorja rerum hortensium.

Za splošno izobrazbo vrtnarskega stanu so seveda najvažnejše nižje vrtnarske šole, ki trajajo po eno leto (nepretrgoma ali dva zimska semestra). V njih se daje teoretičen in praktičen pouk, ki vsebuje pripravljalne, strokovno-vrtnarske in gospodarske predmete. Vrtnarski pouk obsega kulturo rastlin pod steklom in na prostem, zelenjadstvo, sadjarstvo, drevesničarstvo, cvetličarstvo in vrtno umetnost (gradbo in oblikovanje vrto-ov). Med pripravilalnimi in dopolnilnimi pred-

meti so zastopani: kemija, tloznanstvo, nauk o gnojilih, fizika, vremenoslovje, botanika, varstvo rastlin, bolezni in škodljivci. V gospodarsko življenje uvajajo: nauk o tržnih in prodajnih razmerah, o davčnih vprašanjih, o zavarovanju in združništvu, knjigovodstvo itd. Seveda se ravna število in obseg teh učnih predmetov po tem, katero vrtnarsko panogo hoče dotična šola posebno pospeševati. V nižjo vrtnarsko šolo se sprejemajo gojenci, ki so uspešno dovršili osnovno šolo in predlože dokazilo o vajeniški praksi (pomočniško izpričevalo).

Seveda se na te šole sprejemajo tudi praktiki, tu se prirejajo razni posebni tečajji itd. Zanimivo je, da imajo Nemci več vrtnarskih šol tudi posebej za vzgojo ženskega naraščaja. Izmed specialnih nižjih šol si je pridobila mnogo slovesa zlasti šola v Straelenu (blizu holandske meje), ki jo je ustanovila kmetijska zbornica za Porenje. Ker je v izvozu nemške vrtnarske produkcije najaktivnejše drevesničarstvo (okrasno drevje in grmovje), se namerava v kratkem osnovati tudi za to panogo specialna šola.

Od dolgega vrtnarja se zahteva, da mu ni nobena panoga njegove stroke tuja. Toda napredek je danes mogoč le po specializaciji. Tako vidimo danes v Nemčiji množico specialnih vrtnarskih podjetij: specialiste v najraznovrstnejših lončnih kulturah, specialiste v siljenju zelenjave, drevesničarje, graditelje vrto-ov, pokopalške vrtnarje itd. — Tudi drugi narodi, n. pr. Čehi grede isto pot: vso skrb posvečajo temeljiti in smotni strokovni izobrazbi. Koliko imamo pa pri nas šolanih vrtnarjev?

Naši vrtnarski vajenci se izuče večinoma pri domačih mojstrih, kjer je priložnost za obogatitev strokovnega obzora — obče prevlado Reiko komu se posreči, da najde kot vrtnarski delavec zaposlitev v tujini. Še manj je tistih, ki so v tujini obiskovali kakšno vrtnarsko šolo. Doma nimamo nobene vrtnarske šole in tudi pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah se skoraj nič ne ozira na potrebo vrtnarskega stanu. Strokovne vrtnarske literature v domačem jeziku je pa pri nas še bore malo, tako da si tudi agilnejši samouk ne more dosti pomagati. Inž. C. Jeglič.

Čudna okrožnica

Se vsem je v spominu, kako zelo so se v nemških krajih države zavzemali obrtniki za ločene zbornice in za samostojne obrtniške zbornice. Znano pa je tudi, da so se slovenski gospodarji tako obrtniki, industrijci, kakor tudi trgovci izrekli za skupne zbornice. Vsi slovenski obrtniki so bili takrat za skupne zbornice, zavedajoč se, kako velika škoda bi nastala za slovensko gospodarstvo, če bi prišlo do ločenih zbornic, zlasti pa za obrtništvo. Zato smo bili presenečeni, ko smo danes čuli, da je v Ljubljani neka zadruga obrtnikov naslovlja na ostale zadruge okrožnice, v kateri jih pozivlja, da se izrečejo za samostojne obrtniške zbornice. Zadruga navaja celo podatke, iz katerih bi bilo sklepati, da je celokupno slovensko obrtništvo za samostojne obrtne zbornice. Toda kakor smo slišali svoječasno izjave najbolj poklicane korporacije obrtnega odseka Zbornice za TOI v Ljubljani, obrtništvo ni za to in radi tega, kar poznamo mnenje slovenskega obrtništva, se nam zdijo postopanje čudno in tudi neumestno, kajti v današnjih težkih časih ne gre cepiti sil in je kampanja depresivna. Najbrže smo uganili prav, če spravljamo to gibanje v zvezo z nedavnim obiskom predsednika belgrajske obrtne zbornice in državne obrtne banke gospoda Stojadinovića, ki je znan zastopnik ideje ločenih zbornic. Pa se mu vendar doslej ni posrečilo izven Belgrada dobiti mnogo prijateljev za svojo zamisel. In tudi ljubljanski pomočniki pri njegovi agitaciji ne bodo mogli dosti pomagati.

L'ub i. kreditna banka

Včeraj se je vršila bilančna seja upravnega sveta našega najstarejšega in največjega bančnega zavoda za leto 1930. Od upravnega sveta odobrena bilanca zavoda izkazuje v vseh panogah poslovanja razveseljuj napredek, zlasti pa znatno naraščanje vloge. Vloge na knjižice so se povišale za 20 milijonov na 166 milijonov, vezane vloge na tekočem računu za 21 na 161 milijonov, ostali upniki pa za preko 32 na 184 milijonov Din.

Skupna bilančna številka je porasla od 571 na 653 milijonov, celokupni promet pa je večji za celih 6 milijard in presega 46 milijard Din.

Upravni svet je sklenil predlagati običnemu zboru, ki se vrši dne 21. marca t. l., iz čistega dobička, ki znaša 5.421.828,85 Din, izplačilo 6%ne dividende v iznosu 9 Din na delnico (kot lani), dotirati rezerve z Din 1.267.815,62 in pokojninski fond z Din 500.000 — ter prenesti ostanek, po odbitku statutarnih taktijem upravi in nadzorstvu in pogodbene remuneracije uradništva, na novi račun. 2162

— **K zadrugi statistiki.** Iz »Zadrugnega vestnika« glasila Zveze slovenskih zadrug, posnemamo, da je imela Zveza v začetku 1930 162 zadrug, od Zadrugne zveze v Celju je pristopilo 127 zadrug, ustanovljenih je bilo 1. 1930 21 zadrug, istega leta pa je likvidiralo 6 zadrug, tako da je imela Zveza na koncu 1. 1930. 304 članice. Poslovni razvoj vseh zadrug je bil v 1. 1929. (v oklepajih podatki za 1930): člani v zadrugah 69.439 (69.317), blagovni promet 108.1 (112.4), denarni 3141.3 (3012.1) milij.; aktivna so bila sledeča: gotovina 8.8 (8.3), posojila 517.5 (445.9), zaloge 6.6 (6.9), dolžniki 12.6 (13.3), efekti 11.0 (10.4), investicije 29.2 (28.7), ost. 111.4 (101.1), izguba 0.6 (0.85); pasiva: deleži 8.6 (8.2), rezerve 38.2 (34.3), hranilne vloge 604.0 (525.7), izposojila 29.5 (27.4), upniki 8.0 (8.55), ost. 4.1 (6.0), dobiček 5.445 (5.304); bilančna vsota je narasla od 615.5 na 697.8 milij. Din. S tem popravljamo deloma podatke, objavljene prejšnjem tednju, zlasti kar se tiče števila zadrug-članice.

— **Novi predsednik Mestne hranilnice.** Na večerajšnji seji je bil za predsednika mestne hranilnice ljubljanske mesto dr. V. Gregorič, ki je bil predsednik zavoda od 10. febr. 1928 dalje izvoljen mr. ph. Rihard Sušnik. Kakor znano je g. Sušnik predsednik nadzorstvenega sveta Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, pa so se že čuli ugovori, ko je prišel g. Sušnik v upravni odbor hranilnice. Nimamo sicer ničesar proti osebi g. Sušnika, vendar se nam zdi, da obe funkciji nista združljivi. Zlasti še radi tega, ker je v banki, kjer je predsednik nadzorstvenega sveta g. Sušnik, zelo interesiran inozemski kapital.

— **Poravnalno postopanje** je uvedeno o imovini Rebolja Franca, trgovca in gostilničarja na Gmajni-Krka; narok za poravnavo 2. aprila, oglašiti se je do 26. marca.

— **Finančni letopis »Merkurja«** (univerzalna knjiga restant). Kakor vsako leto je tudi letos izdala »Mercurbank« na Dunaju svoj letopis o srečkah, ki je potreben vsaki banki, hranilnici, upravam,

fondom in interesom za papirje, za vse posest-nike papirjev in rent. Letopis vsebuje seznam vseh restant (izžrebanih), pa še ne vnovčenih srečk) in je zastopnika priloga časopisa »Merkur«, ki izhaja na Dunaju L. Wolfzeile 1-3. Nad 150 strani obsežen letopis vsebuje tudi koledar žrebanj za vse evropske srečke, vse avstrijske, nasledstvenih držav papirje. Naroči se pri upravi Wien L. Wolfzeile 1-3.

Borza

Denar

Devizni promet ljubljanske borze je bil ta teden znatnejši kakor prejšnji: znašal je 16.8 milj. Din v primeri s 15.0, 21.3 in 10.8 milj. v prejšnjih tednih. Tečajji so bili čvrsti in so le v četrtek nekoliko popustili, v petek pa ponovno znatno narasli.

V mesecu februarju je dosegel promet 63.95 milij. Din (v januarju 1913 74.7 milij. Din, v decembru 1930 85.8 milij.).

Curih. Belgrad 9.1270, Pariz 20.8625, London 25.235, Newyork 519.475, Bruselj 72.45, Milan 27.205, Madrid 54.25, Amsterdam 208.40, Berlin 123.48, Dunaj 72.96, Stockholm 139.075, Kopenhagen 138.97, Oslo 138. 975, Sofija 3.76, Praga 15.387, Varšava 58.10, Budimpešta 90.575, Atene 6.70, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.09, Helsingfors 13.05.

Vrednostni papirji

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 79—81, Newyork: 8% Bler. pos. 91.50—92.50, 7% Bler. pos. 81—82, 7% pos. Drž. hip. banke 80.75—81.75.

Dunaj. Podon-savska-jadran. 93.05, Wiener Bankverein 16.50, Creditanstalt 46.70, Escompteg. 159.20, Aussiger Chemische 155.50, Alpine 19.55, Trboveljska 41.50, Kranj. ind. 42.50, Rima Murany 67.20.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 17 vagonov pšenice, 6 vagonov ječmena, 26 vagonov koruze, 5 vagonov moke, 2 vagona otrobov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence prijazna. Promet miren. Pšenica marec 14.79 15.06, zaklj. 15.03—15.04, maj 14.95—15.24, zaklj. 15.23—15.24, rž marec 11.31—11.40, zaklj. 11.35—11.36, maj 11.40—11.50, zaklj. 11.46—11.49, koruza maj 12.63—12.66, zaklj. 12.59—12.60, julij 12.59—12.93, zaklj. 12.90—12.91, tranz. maj 9.90, zaklj. 9.90—9.95.

Hmelj

Francija: V pivovarnah se prodaja severno-francoski hmelj po 13—14 Din, alpski pa po 16 do 20 Din za kg. Producenti so prodali že tudi večino preostalega hmelja l. 1929, in sicer po 1—2 Din za kg.

Belgija: Tržišče zelo mirno in brez povpraševanja. Hmelj iz Poperinghe notira 8 Din, hmelj iz Alosta pa 10 Din za kg.

Anglija: Tržišče je popolnoma mirno in je nekoliko povpraševanja le po hmelju slabše kakovosti in izredno nizkih cenah. Nominalno pa so cene ostale nespremenjene.

Amerika: Kupčija je še vedno slaba, male povpraševanja in cene nespremenjene. V splošnem je neprodano pri producentih še dve tretjini hmelja l. 1930 in še skoro ena tretjina l. 1929, ker je v izvozu velik zastoj. Z izvozom našega hmelja v Ameriko torej skoraj, zaenkrat vsaj, ne moremo računati, ker bi ga še iz Amerike radi uvažali k nam. (Slovenski hmejar.)

Hmeljski trg v Vojvodri je prav miren. Pri-delek l. 1930 je popolnoma razprodan, v starejših treh letnikih pa je zalog še ca. 40.000 stotov. kar čaka vse še na izvoz; računajo, da bo mogoče te količine izvoziti ali v London ali v Ameriko, kar pa seveda še ni gotovo. Cena za to blago je izredno nizka in se dobi prvovrstno blago že po 10 Din za kg. Letos se je s hmeljem kultivirana površina znižala za 10%.

Jajca

Marihor

† Stanko Hauptmann

V Rošpohu je preminul ugledni in obče spoštovani posestnik in dolgoletni župan Stanko Hauptmann, član mariborskega okrajnega cestnega odbora in drugih stanovskih in prosvetnih korporacij. Blagopokojni je bil tudi predsednik krajnega šolskega sveta v Kamnici in se je poleg drugega zelo živahno udeleževal kot lovec. V težkih dneh preteklosti je s pogumom izpričeval svoje slovenstvo. Bil je vzoren krščanski gospodar in mož, ki je radi svoje naravne bistrine in nadarjenosti užival pri vseh sobočanih in znanih velikih zaupanju, tako da so mu poverjali zastopstvo v raznih stanovskih in drugih predstavništvih, kjer je z uspehom in veliko nesebičnostjo tolažil želje in interese kmetijskega stanu. Zavrata bolezen je glodala na njegovem telesu, dokler ji ni podlegel v najlepši moški dobi, star 35 let. Pokojni Hauptmann je bil tudi dolgoleten naročnik »Slovenca«, ki ga je prebiral z velikim zanimanjem in veseljem. Pogreb bo jutri ob pol 9 k Sv. Urbanu, iz hiše žalo. Bodi ugodnemu in plemenitemu možu ter nesebični duši ohranjen časten, trajen spomin!

□ Nj. Vel. kralj mladini mariborske Glasbene Matice. Na udanostno brzojavko, ki jo je, kakor smo poročali, poslal predsednik Glasbene Matice ravnatelj dr. Tomineš s posebnega zbora udeležnikov Nj. Vel. kralja, je došla včeraj iz dvorne pisarne sledeča kraljeva zahvala: »Nj. Vel. kralj je z zadovoljstvom prejel izraze podanične ljubezni in zvestobe, predložene o priliki vrnitve Glasbene Matice v Marihor, in je blagovolil mi naročiti, da izrazim zahvalnost Minister dvora B. D. Jevtiču.«

□ Ljudje vro... naravnost v unionski kino, kjer se predvaja slovit film »Vihar na Mt. Blanc«. Jutri ob 15 bo zopet posebna predstava za dijaško mladino in sicer proti enotni vetoplini 5 Din za sedeže razen ložnih.

□ 11. marca 1931 — »Vnebovzetje«.

□ Iz obrtniških krogov. Mariborski obrtniki slavijo tudi letos 19. marca svoj obrtniški praznik, na dan obrtnega patrona sv. Jožefa. Glede programa sestanka bomo še poročali.

□ Za ubogo ženo s kopico nepreskrbljenih otrok je daroval dobrotnik iz Ljubljane 100 Din. Najprišrečnejša hvala!

□ Pecen meso. V torek se bo na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnicni prodalo 70 kg teletine po 9 Din za kg. Na osebo največ 2 kg.

□ Nif v Gradec. Danes bi imel odigrati Rapid v Gradcu nogometno tekmo z graškim atletičnim klubom. Pa so tudi zgoraj igranja še vsa zasnežena in se bodo tekma vršila pozneje.

□ Sensacionalna aresacija. Včeraj je aretirala mariborska policija v mariborskih krogih znanega P. C. radi prevare. Izdajal se je pri raznih osebah a nekaj, kar ni. Policija ga je oddala sodišču.

Celje

□ Kaj bo danes? Ob pol 4 popoldne ponovi Gledališka družina KPD v gledališki dvorani Ljudskega doma smeha in zabave polno Molierovo komedijo »Namišljeni bolniki«, ki je pri sinočnji premijeri dosegla popolni uspeh.

□ Kaj bo jutri? Ob 8 zvečer bo na prosvetnem večeru v Ljudskem domu predaval trboveljski katehet g. Mirko Ratej »O Trbovljah«. Predavanje bodo spremljale skioptične slike in po možnosti tudi film. Pred predavanjem bo recitiral svoje trboveljske pesmi pesnik g. Boštele.

□ Redni letni občni zbor Zveze privatnih nameštencev Jugoslavije, podružnice Celje, se bo vršil letos dne 4. marca ob 7 zvečer v prostorih Narodnega doma.

□ 19. marca 1931 — »Vnebovzetje«.

□ Pisatelj Finžgar predava v Celju o slovenskem kmetu. Celjsko učiteljsko društvo bo zborovalo v soboto 7. marca ob 9 dopoldne v mestni narodni šoli. Predaval bo pisatelj g. župnik F. S. Finžgar o slovenskem kmetu. Nastopi deški pevski zbor mestne šole pod vodstvom g. Cirila Preglja. Sledila bo razprava o šolskih, stanovskih in društvenih zadevah. Zborovanju bo prisostvovalo nad 150 učiteljev in učiteljic.

Srčne, živčne in ženske bolezni se uspešno zdravijo v Dobrni.

Do 15. junija kompletno 20 dnevno zdravljenje (avto, stanovanje, hrana, kopeli in zdravnik) za Din 120.—. Prospekti zastoj.

□ Celjski aeroklub je imel v četrtek, dne 26. februarja zvečer v Narodnem domu svoj redni letni občni zbor, ki ga je vodil g. dr. Anton Ogriček, ki je po pozdravu navzočih podal tudi poročilo o delovanju kluba v preteklem letu. Iz poročila posnemamo, da namerava klub pričeti z vse živahnim delovanjem. Tako pripravljajo javna predavanja, katera bodo spremljale filmske slike. Dalje namerava začeti s praktično šolo na brezmotornem letalu, ki ga je klubu izdelal g. Ropas. Zgraditi pa si mora preje seveda primeren hangar, v katerem bo lahko imel letalo v montiranem stanju shranjeno. V novi odbor so bili izvoljeni kot predsednik dr. A. Ogriček, podpredsednik major Bojčič, tajnik Avgust Veble, blaginjak Janko Cergol, odborniki Ropas Vladislav, kapetan I. ki Otmar Kriz, Wagner Janko, Uršič Alojzij, podporočnik, ter Franc Brginec, podporočnik. — Pričakovati je, da bo celjska javnost živahno podprla delo kluba.

Vojnik pri Celju

Pasijonske igre. V soboto, 14. februarja in v nedeljo, 15. februarja je vpriporil fantovski odsek kat. prosvetnega društva v Vojniku »Pasijone«, katerega se je udeležilo prav veliko število domačinov kakor tudi okoličanov. Reči moram, da kakor se je v preteklem letu ta zamisel posrečila v polnem obsegu Polzelčanom, tako se je letos tudi Vojnik izkazal, da je kos tako težkim nalogam, kakor je uprizaritev pasijonskih iger. Vsi igralci, (da ne bom nabíval posameznikov, ki so pokazali toliko ambicije in umevanja za stvar, ki je zahtevala veliko truda in poštenjivosti) so izvršili to težko nalogo nadvse častno. Tudi zunanja oprema igre, za kar se je brez dvoma izdala precej denarja, je nadvse nazorno pokazala slikovitost posameznih dejanj. Posebna zasluga na tako častnem uspehu gre gotovo tudi režiserju, ki je s svojim znanjem podal celotno sliko in okvir, ki sta medsebojno kar najbolje harmonizirala. Vsem pa, ki še dosedaj niso imeli prilike videti Pasijonskih iger, toplo priporočamo, naj si to nedeljo, t. j. 1. marca ob 3. pop. ogledajo, za kar jim bomo z veseljem na voljo.

□ Kaj vse krađeje. Gospa K. R., carinska preglednica, je bila na obisku pri neki svoji prijateljici v Mariljni ulici 10 in je pred hišo pustila otroški voziček. Ko se je vrnila, je opazila, da je izginila z vozička bela blaznina ter dve drugi odeli. Tatvina je javljena policiji.

□ Na mariborskem trgu je bilo včeraj zopet precej blaga. Samo kmetje so pripeljali 168 vreč raznega blaga. Slaninariji so pripeljali 316 zaklanih svinj po 10—12, oziroma 10—22. Na perutninar-skem trgu je bilo na prodaj 43 kokoši, 264 piščancev, 5 gosi in 20 puranov.

□ Iz častniške službe. V mariborskih družabnih krogih obče želani podporočnik L. Svenšek od 45. pešpolka je žel včeraj na novo službeno mesto v Belgrad, kjer bo posejal 4 mesečni radijski kurz.

□ Vstopnice za »Vnebovzetje« so že v prodaji v Cirilovi knjigarni na Aleksandrovi cesti 6 in pri Hofferju v Ulici 10. oktobra.

□ Opazovalnica za umobolne se bo vendarle gradila? Kakor doznamo, je vprašanje gradnje opazovalnice za umobolne v mariborski splošni bolnišnici dozorelo v toliko, da je skoraj gotovo, da se bo omenjena stavba postavila že letos. Zadeva je za Maribor zelo pereča. Te dni se je glede tega mudila v Mariboru posebna komisija iz Ljubljane.

□ Proslava Finžgarjeve 60. letnice v Omladinskem domu. Danes teden proslavi Katoliška omladina v društvenem domu 60. letnico pisatelja F. S. Finžgarja z uroizoritvijo »Verige«.

□ Orožniška postaja ostane pri Sv. Barbari. Svoječas uvedena akcija radi premestitve orožniške postaje in pošte iz Sv. Barbare k Sv. Martinu pri Vurbergu se je sedaj opustila, ker se je svetovna barska občina odločila, da bo za občo zaradila posebno novo poslopje.

□ Pesnica prestopa bregove. Redi ljudem vremena v zadnjem času se je sneg začel v tistih meri topiti, da je Pesnica na več mestih prestopila bregove in napolnila bližnje ceste.

□ Smučki »kalinski« namerava graditi za letnohodno zimsko-sportno sezono mariborska zimsko-sportna zveza. V poštev prihaja primeren teren pri Betnavi in pri Treh ribnikih. Gradnja takšne skakalnice bo v znatni meri pospešila raznih smučkega snorila, prav posebej pa skakalnega smučkega snorila.

□ Posestne spremembe. Hišo v Stolni ulici 5 je kupil od Frančiška Svaty dr. Franc Windischer iz Ljubljane za 650.000 Din. — Brivec Frano Kolomaj iz Zagreba je kupil od Mate Tomovića hišo v Mladinski ulici 8 za 80.000 Din.

□ Še: križa mariborskega gospodarstva. Konkurs je napovedan proti stavbi tverdi Accetto in drugi, nepravilno nastanjeni pa je uveden proti trgovcu Bedjariju Obradoviču v Razlagovi 24.

□ Hrina pončarja. V mestnem obličju mariborskem izklesani mostni fizikat od 22 do 28 februarja samo 22 služb in oblačnosti na hrini. 8 služb devica in 8 služb žena. Umrli ni nobena oseba na nalezljivih boleznih.

Ptuj

Umrli je Tobias Franc, kmet iz Strečac pri Pokulaku. Mož je bil v okolici zelo priljubljen in cenjen kot dober domač zdravnik za ljudi in živali. Odlikovala ga je prav redka dobronjivost; saj je potrebnim zastojni dajal pa cele od svojega zemljišča, da so si mogli postaviti skromne domove. Pokojnik, ki je dosegel 78 let, naj uživa mir pri Njem, ki ga je ljubil vse življenje!

Mariborsko gledališče gostuje v Ptuj v ponedeljek zvečer. Igrali bodo Frankovo dramo »Karol in Ana« v štirih dejanjih, ki se vrše med vojno v taboru ujetnikov.

P. evoz pošte na progi št. Andraž v Slov. gorah—Sv. Bolfenk—Jančevski vrh—Ptuj se bo oddal 5. marca v pisarni županstva občine št. Andraž. Prevažanje — dnevno po enkrat razen nedelje — se prične s 1. junijem. Vzklicna cena 15 tisoč dinarjev.

Avtobusi mestne občine so spet pričeli voziti in sicer v Haloze in v Ormož.

Licencovanje plemerskih bikov se bo v ptujskem okraju vršilo 12. 13. in 14. marca. K pregledu je treba pripeljati vse bike, ki so stari nad 15 mesecev. Da ne bo neprijetnih potov, naj lastniki živali pripeljejo na kraj pregleda, ki jim je najbližji.

Za drugo javno obči sko sejo, ki se je vršila v četrtek 26. t. m. zvečer, je bilo zelo veliko zanimanje. Galerija je bila polna. Društvo-prosilcem so se naklonile razne podpore s podelitvijo denarja oziroma z odpisom raznih stroškov. Nekaterih ugodnosti so bili deležni posamezni mestni »veži. Nabavljali zadruzi zdravil nameštencev so se zagotovili prostori za trgovino. Dobro da ni bilo pekov navzočih! Hude levite so jim brali mestni očetje. Čemu cene kruhu spet zvišati, ko so cene surovinam torej tudi moči, tako nizke. Mestno načelstvo je dobilo po soglasnem sklepu naročilo, da javi v poštev prihajajoči oblasti v akoga, kjer bi se našla kaka nepravilnost. Tam naj se ugotovi krivda oziroma nedolžnost. — Galerijo je privabila napovedana debata o novem ptujskem mostu, ki je postala zelo živahna, pa ne preveč. O tej stvari drugič več!

Št. Vid pri Ptju

Umrli je v Trčcu gospa Marija Kislinger, soproga tukajšnjega posestnika in trgovca. Bila je dolgo časa bolna in je veliko trpela. Prestalim naše sožalje! — Ta teden smo imeli vsak dan pogreb. Že v tem letu imamo 80 mrlčev. Posebno otroci in stari umirajo. Med otroci razsajajo ošpice.

Sneg počasi jemlje slovo. Tudi mestni avtobus je pričel vendar že redno voziti.

Slovenska Bistrica

Umrli je dne 25. febr. po dolgi mučni bolezni delavec Franc Soršak. Istega dne je umrl tudi enomesečni sinček njegove hčerke, poročene Vidmajer.

Bat'a namerava iz bivših prostorov tukajšnje pošte prirediti svojo podružnico z velikimi izložbami. Mesto bo pač pridobilo lepo in moderno urejeno trgovino, ne vemo pa, kaj bodo rekli k temu naši čevjarji, ki že sedaj komaj izhajajo.

Občni zbor Gostilničarske zadruge za Slovensko Bistrico in okolice se je vršil 28. februarja. Udeležilo se ga je 40 članov, ki so z odobranjem vzeli na znanje poročilo načelnika, tajnika in blaginjaka. O delovanju Zadruga same kakor tudi o Zvezi gostilničarskih zadrug je obširno poročal zvezni tajnik g. Petelin iz Maribora. Isti dan se je otvoril tudi tridnevni tečaj za serviranje, katerega je priredila Gostilničarska zadruga. Udeležencev na tečaju, katerega je vodil strokovni učitelj g. Fergo Jelenc iz Maribora, je bilo 35. Tečaj in prav dobro uspel.

Velenje

Šola Velenje-Skale. Dne 21. februarja se je po prihodu popoldanskih vlakov zbrala v Velenju tako številna komisija, kakor je zlepa trg še ni in je menda ne bo kmalu spet videl. Šlo je za zidanje nove šole, kje naj se stavi ali samo v Velenju, ali tudi v Pesjem, ali na obeh krajih, ali istočasno na obeh straneh. Ugotovila se je potreba za obe šoli, saj sta tako škalska kakor velenjska šola prenapolnjeni in imajo nekateri razredi že več let popoldanski pouk. Velikih tozadevnih težkoč tudi ta komisija ni odstranila, ker so predvsem gospodar-skega značaja. Kako tudi naj zidata občini šoli, ki bi po proračunu stali 4 milione, ko največji davkoplačevalci rudnik ne plačuje toliko občinskih dolo-klad, kakor jih plačujejo zasebna velepodjetja po svoji davčni moči! Tako je gotovo, da bo čez dve leti prej dotečla dvaisettletnica, kar se je to šolsko vprašanje začelo reševati, kakor pa se bo začela katera od obeh šol graditi. Seveda, če se stališče rudnika ne spremeni. V kratkem namreč odide v Belgrad posebna deputacija, da intervenira na medo-dajnih mestih, če bo imela kaj uspeha!

Ni slabo računat. V gornji šaleški dolini živi uzmovič, ki si je preskrbel pri posestniku Pušniku v Sentianžu obleke in se založil za praznike z mesni-no. Storil je to med tem, ko sta bila gospodar in gospodinja pri nedeljski maši. — V Gornjem Šaleku pa se je na pustni ponedeljek odpravil kmet Goršek z ženo na gostijo v šmihelsko župnijo. To priliko je tat izkoristil ter je ponoči odnesel iz kleti nad 70 litrov sadjeveca, da je na pust meso bolj dišalo. Prej ali slej se bo ptiček le ujel, ker so posestniki začeli zelo paziti.

Na velenjskem rudniku so se tudi začela neprosto-volna praznovanja. Dela se samo po trikrat v tednu, pa tudi plače so se nekaterim delavcem znižale.

Ruše

Velika žalost je zavladala po vseh Rušah, ko je prišlo v torek ponoči iz Maribora telefonično poročilo, da je v porodnišnici umrla gospa Ne-lla Sonaja, soproga železniškega uradnika v Ru-šah g. Joška Sonaja. Po štiridnevni silnih mukah je dala svoji družini krepkega lanta prvorojenca, a zanj pa tudi svoje mlado življenje. Nastale komplikacije nastopile je zastrupljenje, in ko je vročina dosegla vrhunec, so jo v to ek zvečer ob 8 prepeljali z rešilnim avtom v mariborsko po-rodnišnico; pol ure pozneje je tam izdihnila svojo blago dušo. Ob obitni udeležbi žalostnih iz Ruš in Maribora so jo pokopali v četrtek na mestem pokopališču v Pohorju; saj jo je poznal ves Mari-bor, ker je bila dolgo vrsto let desna roka svo-jemu stricu, veletrgovcu g. Martinu Gajsku v Ma-boru. Počivaj mirno, blaga žrtev materinstva! Svet ti spomin!

Peč v tovarni za dušik zopet gori, pa ne za dušik in ne za karbi- ampak poskusili so to-piti rudo za mederino. Nekaj d-lavcev je s tem prišlo zopet do dela in kruha. Obenem se je zni-žala cena za umetno gročilo ter stane zdaj 100 kg nitrofskala samo 138 Din, ako se naroči po ob-čini oz. banski upravi.

Središče ob Dravi

Danes, 1. marca, ob 3 pop. vsi v Društveni dom k otvortivni razstavi in tečaja o negi, pre-hrani in higijeni otroka. Predava a g. dr. Heiss in zaščitna sestra Mar. Božičeva iz Ljubljane. Med tednom si še večkrat ogledite razstavo, žene in de-klleta pa naj se pridno udeležujejo tečaja — vse brezplačno.

Na gospodinjisko-nadaljeval i šoli v Obrežu se je 26. februarja zaključil pouk na obeh vso ednih gospodinjiskih tečajih. Udeležil sem se zaključne slovesnosti in se čudom čudil kajti do tistega dne nisem veroval, koliko koristjo kmetstvo in gospo-dinjisko nadaljevalne šole. Takih uspehov res nisem pričakoval. Uvodoma je pozdravil domači kaplan Stakne vse došle goste, zlasti župana občine Obrež g. Rakuša, bivšega na noslanca g. Bedaniča in starše 24 gojenk. Voditeljica s. V. Hanželič je po-ročala o pouku in snovi, ki so jo obravnavale. Vsak tečaj je imel po 28 učnih dni, 8 ur dnevno. V tem času so se seznanile gojenke z vsem, kar pride v poštev pri gospodinjstvu. Predaleč bi se raztegnilo, če bi vse le naštel. Kar pa je najv-č vredno, vse kar so slišale, so tudi praktično upo-rabljale in porušale, da jim bo res ostalo za vedno. Zamudile niso pouka niti ob najslabši poti, čeprav so imele nekatere 2 uri dolgo pot. Zato so tako lepi uspehi, ki so se pokazali pri nastopu deklet samih. Šest jih je nastopilo z vso sigurnostjo, da smo se jim kar čudili. Vso prireditve je po-živelo ubrano petje narodnih pesmi. Po konča em sporedu so vse pogostile. Vsi navzoči, zlasti starši so bili lepih uspehov izredno veseli in polni hvale-žnosti vsem, ki so jim pripomogli do te šole in izobrazbe. — Udeležencev

Litija

Osebnost vest. V sled preobremenitve z delom v šoli in tudi z delovanjem izven šole, je živčno hudo zbolel in vsled tega nastopil daljši bolezen-ski dopust naš šolski upravitelj g. Drago Rostohar. K poslabšanju njegove živčne bolezni so precej pri-pomogle neutemeljene denunciacije nekaternikov. G. šolski upravitelj Rostohar deluje na litijski šoli še nad 6 let, ko je prišel na litijsko šolo iz nje-govega »kazenskega« kraja, št. Jurja pod Kumom, kamor ga je zloglasni KP režim iz Cerkelj p egnal. V prvi vrsti z njegovim sodelovanjem se je pre-uredila litijska šola tako lepo, da daleč na okoli ni lepše urejene šole. Ustanovila se je potreba a obrtno-nadaljevalna šola, dva razreda otroškega vrta. Uredila se je knjižnica, nabavila so se naj-modernjša učila itd. Prav posebno nego in sk b pa je posvečal šolskemu vrtu, na katerem je vzga-jal najrazličnejše vrste dreves cvetlic in povrtni e. Na njegovo inicijativo je bila ustanovljena za Li-tijo sadjarska podružnica, kateri je aglen tajnik. Administrativne posle šolskega upravitelja je iz-ročil učitelju g. Jožetu Zupančiču kot najstarejšemu učitelju na litijski šoli. — Izredno priljubljenemu iz-vrstnemu šolniku-trpinu želimo ozdravljen'a in okrepitve, da se skoro povrne nazaj na svojo šolo.

Postna mize ija. Dolgoletni pismonosla Mrak je zbolel, tako da oskrbuje njegov posel njegov namestnik gosp. Batis. Na to mesto pa je litijska poštna uprava začasno nastavila poštnega sla za občino Trebeljevo tako, da mo ajo Trebeljevčani iz svojih oddaljenih bivališč 12 do 16 km na pošto v Litijo po pismu. Ljudstvo trebeljevske občine je razburjeno in zahteva, da poštna direkcija ne-mudoma odredi, da se pisemska pošta zopet redno dostavlja na njih domove. Ravno tako niso nič zalegle opetovane pritožbe, da je na litijski pošti premalo uradništva, tako da morajo uradnice de-lati od 6 jutraj z odmorom 2 ur opoldne do 9 zve-čer. Prosimo nujne odpomoci.

Županstvo razglašja, da se pasje znamke pro-ti plačilu 5 Din in 25 Din pasjega davka dobe na občinskem uradu. Opozarjajo se stranke, da bode vse pse brez znamk pokončal konič ter je v njih lastnem interesu, da si pravočasno na občini na-bavijo znamke.

Po hripi treba okrepiti telo

čegar »oč je izčrpana. Koncentrirana naravna krepilna hrana

OVOMALTINE

kot dopolnilo vsakdanje hrane, je okusna in lahka jed, ki krepi telo, pa ne pre-obtežuje želodca.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših specerijskih trgovinah: mala škatlija Din 16.—, srednja škatlija Din 32.—, velika škatlija Din 56.—, ekonomični zavoji Din 100.—.

Zagorje

Hrast je padel v petek 27. februarja na po-sestnika Brvarja (Pepelnjak) s Podstrane in mu zlomil roko nad kolcemel in ga močno poškodo-val na obrazu. Nesreča se je zgodila pri podiranju. Ponesrečenec je drevo s klinom hotel podreti, pa se ni mogel zadosti hitro umakniti. Zdravja išče v ljubljanski bolnišnici.

Krajnjevni odbor Rdečega križa v Zagorju ob Savi ima dne 4. marca ob pol 8 zvečer svoj redni letni občni zbor z običajnimi funkcionskimi po-ročili. Vrši se v zbornici topliske šole. To člove-koljubno društvo je v preteklem letu poslalo pet otrok na počitniško kolonijo na morje. Tudi sicer mu je na srečo dobrobit malih in onemoglih sirot. Zato odbor pričakuje zanimanja za svoje delo in zato častne udeležbe na občnem zboru.

V Zadrudnem domu uprizaro 1. marca popol-dne ob pol 4 čarobno pravljico s petjem: »Širota Jerica«.

V Zadrudni dvorani na Lokah pa bo tudi 1. marca popoldne ob običajni uri narodni igrokaz »Dimež«. Igro priredi pevsko društvo »Loški glas«.

Naroč-ike obveščamo, da se jim bo nedeljska številka »Slovenca«, počeni od 8. marca dalje, dostavljala po raznašalcih na dom. — S tem ie uprava ugodila želji svojih naročnikov, tako da bo vsak naročnik najkasneje že do 9 dopoldne v posesti časopisa.

Trbovlje

Podružnica »Slovenca« opozarja vse zaostale naročnike, da poravnajo naročnino za list. Naroč-nino imajo priliko poravnati vsak dan dopoldne in popoldne v podružnici.

Tukajšnja Kreckova mladina bo danes ob 4 vprizarila v dvorani Kat. prosv. društva na Dolu igri »Sinova maščevanje« in »Mutasti muzikant«.

»Martina Krpanac« bomo videli danes popol-dne ob pol 4 v Društvenem domu.

Novo mesto

Strogi pasji kontumac je razglašen na teri-toriju mestne občine novomeške in občine Šmihel-Stopiče.

Gasilski občni zbor se bo vršil v sredo 4. marca ob 7 zvečer v mestni občinski posveto-valnici. Članstvo je dolžno, da se občnega zbora udeleži polnoštevilno.

Zdravnik

dr. Polenšek Marijan
Novo mesto — Mestna hiša
zopet ordinira
Zdravljenje z diatermijo!

Prosvetno društvo je imelo v letošnji zimski sezoni že več skioptičnih predavanj, tako o Ko-roški (predaval prof. dr. Val. Rožič) — Potova-nje po sredozemskem morju (Janko Mlakar) — O dr. J. Ev. Kreku (prof. J. Dolenc) — O športu (odv. kand. D. Weble), zadnjo sredo se je pa vršilo zelo aktualno in zanimivo predavanje o Do-stojevskem in preganjanju krščanstva v Rusiji. Najprej je g. prelat dr. Grivec orisal delovanje in značaj znamenitega ruskega pisatelja Dostojevske-ga, podal glavne ideje njegovih največjih spisov ter pokazal Dostojevskega ko enega največjih svetovnih pisateljev-psihologov, kot velikega misleca in proroka, ki je napovedal že sedanjo veliko rusko revolucijo pred več kot 50 leti v svojem znamenitem romanu Besi. Nato je s pomočjo ski-optičnih slik razkazoval besno preganjanje od strani boljševikov, ki hočejo zatreti sleherno versko misel v Rusiji. Prezanimivemu predavanju je pri-sostvovalo obilo občinstva, tako da je bila dvo-rana Rokodelskega doma napolnjena.

RADIO-aparate

svetovne znamke »Philips« in gramofone vseh znamk dobite tudi na 12 mesečne obroke pri

M. Wachter, urar Novo mesto

Šmarieta

Saj ne bi zapisali, ker je preveč sramotno za kraj in narod sploh, a to nesrečno, po glavarstvu, po županstvu že tolikokrat prepevano in v cerk-vi ožigosano vglarjenje je bilo povod uboju — smrti. Porok je bilo letos v fari prav malo, ki so razen one v Osrečju lepo in mirno potekle. Na Jegličevi ohceti so pa fantje vzeli na piko 33-letnega zidarja Šutarja. Imeli so med seboj neke homatije radi pusk, ki so jih drug drugemu skri-vali. Usodni večer so Šutarja izvabili iz ženinove hiše, eden ga je udaril pod nogo, da je klecnil, 24letni K., ki je bil kot ženin že dvakrat oklican, ga je pa z ročico udaril po glavi. — Šutar s pre-bitito črepinjo je imel še toliko moči, da se je z avtobusom sam peljal v kandijsko bolnišnico, kjer je pa čez nekaj dni podlegel groznemu udarcu. — Če ne bo tu oblast energično posegla vmes in exemplarično kaznovala tako vglarjenje, potem nima pomena izdajati odlokov proti razbrzdane-mu vglarjenju, kjer se toliko in toliko žalostnih slučajev dogaja.

V fari se je priglasilo za oprostitve davkov 18 takih družin, ki imajo ali so svoj čas istočasno imeli 9 ali več živih otrok. Najbolj blagoslovljena družina je Kerm Alojzija iz Sel, kjer mora imeti mati 13 zlice samo za otroka.

DRAB:

Kaj je s čudotvorcem Zeileisom?

Gospod glavni urednik! Poslali ste mi do- slej neznani časopis »Gallspacher Anzeiger« menda- za očitno namero, da pričrbiim svoje mnenje o mo- žu in njegovem zdravljenju, ki je znan tudi v naši domovini in ga mnogi naših rojakov pose- čajo, išče pri njem zdravja.

Časopis sem pregledal. Gani! me je že pod- naslov: Vodnik bolnikov v Gallspach, ki odkrito- srčno priznava namen tega reklamnega lističa. Vse- bina je zgolj polemična in agitatorična v prid »očeta Zeileisa«, ki da je veleum in največji do- brotnik človeštva in ga zato zavidni pritlikavci sovražijo in brezuspešno obrekujejo, zakaj nje- gova slava in ugled rasteta... Celo vseučiliški profesorji da ga skušajo posnemati...

Zeileisa osebno ne poznam, pač pa sem več- krat kaj bral o njem v prijaznem in sovražnem zmislu; tudi sem od dveh znancev, ki sta bila pri njem, zvedel nekaj podrobnosti.

Mož, Nemec menda iz rajha, se je v povojni dobi pojavil na Gorenje Avstrijskem, kupivši si v Gallspachu graščino, ki jo je opremil in spremenil v zdravilišče. Razširil se je o njem glas, da je prišel iz Orienta, Indije ali Perzije, kjer se je seznanil s starodavnimi tajnami onih kulturnih narodov. Bol- niki pa je preiskoval in zdravil z nenavadnimi električnimi napravami, ki jih ljudje še niso poznali in jih je Zeileis proglasil za svoj izum. Njegov slo- ves je raste! v Avstriji in sosednjih državah, od povsod so vrel! in vro ljudje k njemu, da se znebijo bolezni, ki jih poklicni zdravniki ne mo- rejo in ne znajo ozdraviti. Rodil se je med zdrav- ništvom odpor proti Zeileisu, češ glavna oblast naj prepove Zeileisu kot neučnemu mazaču izvr- ševanje zdravniške prakse. Premeteni Zeileis je odbil ta nevarni napad že v naprej, njegov sin je postal zdravnik z vsemi predpisanimi izpiti in krije s svojo doktorsko diplomo očetovo prakso.

Lani je berlinski vseučiliški profesor medicine Lazarus prekanjeno vjel Zeileisa v past. Kot pri- prost bolnik se je vtihotapil k Zeileisu, se dal od njega preiskati in zdraviti, nato pa v javnem nastopu ožigosal Zeileisa kot brezvestnega šarla- tana, ki nima o zdravstvu pojma, ki je na njem odkril nemogoče bolezni z električno palico in jih potem električno enako zdravil, kakor vse bolezni pri drugih in da je pri mnogih bolnikih pro- vzročil smrt, ker jih je s svojim nestrokovnim in dobičkah željnim ravnanjem odvrnil od pravi!nega zdravljenja. Zeileis je moral tožiti Lazarusa radi obrekovanja — a je popolnoma pogorel, ker se je Lazarusu posrečil dokaz resnice njegovih hudih obdolžitvev celo v Nemčiji, kjer je po zakonu zdrav- ljenje vsakomur prosto. Seveda proglaš! Zeileisov listič ta silni poraz kot — moralno zmago, češ resnica je bila vedno preganjana...

Kaj naj sodimo o Zeileisu in njegovem zdrav- ljenju?

Glede njegove osebnosti je znano, da ima mož prikupno postavbo in oblasten »očetovski nastop, ki že v naprej onemogoča vsakršen odpor. Zdravstvo pozna toliko, kakor človek s srednjo splošno izobrazbo. In vendar dosega ne- utajne uspehe. Kako? Za preiskovanje in zdrav- ljenje ima svojo »originalno aparaturo«, to je baje lastno izumljene naprave.

Pripomniti treba, da je take električne stroje zares izumil francoski učenjak d' Arsonval proti koncu prejšnjega stoletja in skoraj istočasno in čisto samostojno naš rojak Hrvat Nikola Tesla v Ameriki. Iz teh strojev se dobiva električni tok z iz- redno visoko frekvenco (do dva milijona izmen v eni sekundi) in izredno visoko napetostjo (200.000 —300.000 voltov in čez!) Dočim se je Tesla bavil

s tehnično uporabnostjo svojega izuma, so se d'Ar- sonval in Francozi obrnili na zdravstveno stran in že okoli l. 1900 povzdigovali zdravilno učinko- vitost tega toka na raznovrstne bolezni. Pri rokah imam knjigo iz l. 1904., ki te stvari točno popisuje.

V tisti dobi je nastopil Nemec Roentgen s svojim epohalnim odkritjem ter v Nemčiji in Sred- nji Evropi zasenčil d'Arsonvalovo izumitev. Uspeh z arsonvalizacijo so bili v Franciji sijajni, v Sred. Evropi komaj omembe vredni in so prišli nekako v pozabo, zlasti ker so se dali dosegati enaki uspehi z drugimi sredstvi.

Zeiles je po vojni nastopil z visoko frekvenčnim električnim aparatom d'Arsonvalovega ali Teslo- vega sestava ter spretno uporabljal ta genavadni električni tok za preiskovanje in zdravljenje. Vtis uporabe tega toka je že sam po sebi silen na duševnost, iskrenje in bliskanje iz »čarovne« palice vpliva močno. Dejansko so prvotni in poglav- nitni uspehi Zeileisovega zdravljenja duševni, su- gestivni. A nikakor ne moremo zanikati tudi čisto stvarnih učinkov krajevnega in splošnega značaja. D'Arsonvalovi žarki povzročajo izpremembe na mestu, kjer naravnost delujejo, in vrh tega imajo na telo splošen vpliv, ki je za mnoge bolezni zares ugoden.

S tem je menda Zeileisovo čudotvorstvo po- jašnjeno in označeno. Zeileis ima v rokah zelo učinkovito sredstvo. Ali ga ume in hoče uporab- ljati v prid trpečemu človeštvu?

Primer! s Kneippom je nedopustna. Pokojni žuonik Sebastian Kneipp je bil za zdravništvo tudi nepoklican novotar. Kot bolehen mladenič se je seznanil s knjigo šlezjskega kmeta Priessnika, kako naj si pomaga človek z vodo v boleznih. Svoje ugodne izkušnje je širil čisto nesebično v svet. Nasproti takratnim v zdravniških krogih utrjenim predsodkom o zadostni in skrbno izbrani hrani ter o mehkužnih navodilih za ohranitev zdravja je učil preprostost prehrano in utrjevanje z vodo v raznih oblikah. Gamljiva je Kneippova otroška nevednost in priprosto pojmovanje zdrav- stva, a priznanja vredno je njegovo dognanje, da se more bolehen človek okreniti s priprosto hrano, in ozdraviti z vodo in sličnimi priročnočk! in občudovanja vredna je njegova zares človekoljubna in iskrena gorečnost, da je svoje na dolgoletnih izkušnjah sloneče spoznanje širil in tako razširil, da je celo zdravništvo začelo njegove uspehe uno- števati in posnemati. Tudi v zdravstveni zgodovini si ohrani Kneipp stalno častno mesto kot člove- koljub in zelo uspešen razširjeval priprostega življenja glede hrane in obleke ter utrjevanja z vodo in zrakom, kar je šolska medicina sprejela tudi v svoj inventar.

Odpor »zdravnikov proti Zeileisovemu zdrav- ljenju je lahko uमेven iz splošnega človeškega stališča. Ze priprosti rokodelc se otepa sušmarjev, ki nimajo njegove strokovne usposobljenosti, prav tako preganja odvetnik ali notar zakonatega pisarja. A nekaj je, kar bi se marsikateri zdravnik s pri- dom naučili od mnogih mazačev, ki ne zdravijo bolezni, marveč bolne ljudi in skušajo nanje vpli- vati z duševnimi sredstvi. Materialistična zabloda, ki je zajela ves kulturni svet v pol pretekli dobi, ima v medicini še mnogo prepričanih pristašev, ki menijo, da se da pomagati trpečemu človeštvu zgolj z gmotnimi pripomočk!, z mehaniko (ope- racije), fiziko (razni načini fizikalnega zdravljenja) ter kemijo (zdravila, prehrana in sl.), ne priznavajo pa in ne upošteva!o važneše in odločilne sesta- vine človeka — njegove duševnosti. Dokler bo stalo zdravništvo na materialističnem stališču, bodo Zeileisi mogoči kot nadležni tekmeči!

Sport

HVALEVREDNO SPORTNO ODLIKOVANJE

Občina Boh. Bistrica je poklonila g. Bogo- miru Šramlu, prvemu tekmovalcu na Hanssenovi skakalnici, krasno veliko (60x80 cm) slika Mije- ljeja vrha, delo odličnega bohinjskega akademične- ga slikarja Val. Hodnika. G. Šramel, član Sm. K. Ljubljana je 8. t. m. na propagandnem skakanju kot prvi tekmovalce zadivil publiko s svojimi skoki na Hanssenovi skakalnici v Bohinju.

GUTTORMSEN PRED MIKROFONOM.

Ob priliki mednarodnih tekem v Bohinju je povabil poročevalec ljubljanske radio postaje nor- vškega tekmovalca in zmagovalca pred mikrof!on na kratek razgovor. Govorila sta v nemškem je- ziku, katerega g. Guttormsen še dokaj dobro ob- vlada.

Radio poročevalec ga je nagovoril takole: V tem kratkem času, ko ste med nami, vas pozna že vsa naša sportna javnost. Radi vas imamo ne le kot dobrega sportnika temveč zlasti kot človeka in sinu norveškega naroda, ki ga poznamo po sve- tovnoznanih smučarjih in po delih vaših pisateljev Ibsena in Hamsuna. Nas predvsem zanima, kako je to, da ste Norvežani neprekosljivi v zimskem sportu in vas prosim, če mi morete o tem kaj povedati.

»Našo zemljo pokriva pet mesecev snežena odeja, veliko imamo prilike za trening. Norveški veri so za smuške teke zelo ugodni, za skakanje pa ima vsaka vaša več manjših in večjih skakalnic. Vsak dečko skače in tako imamo za tekmovalce veliko izbire.«

Dalje je podal g. Guttormsen tudi svoje mne- nje o našem smuškem sportu: »Po mojem mnenju je zimski sport v Jugoslaviji še zelo mlad. Videl pa sem mnogo talentiranih tekmovalcev, kakor Šramla, Palmeta, Janša in Jakopiča in upam, da bodo vaši uspehi že čez dve leti mnogo boljši. Ne- kaj pa mi ne ugaja: vaši juniorji do 20 let ne bi smeli trenirati in tekmovati v smuškem teku, pač pa bi morali v mladosti veliko skakati.« Guttormsen je porabil simpatični 21letni akad. Guttormsen pri- liko, da se je zahvalil JZSS, ki ga je k nam po- vabil. Poslušalci radija so ga dobro razumeli in so ta slišali tudi ob prenosu slavnostne razdelitve na- trad, ko je v ljubezni do svoje daljne domovine pel himno, ki jo je igral orkester na slavnosti.

Sportne drobtinice

Uspešna tehniška turneja Čehoslovakov.

Čehoslovaški tenis-team, ki ga tvorijo igralci Jan Koželuh, inž. Macenauer, Maršalek in Soyka, je končal s svojo propagandno turnejo po južni Afriki. Omenjeni igralci so priredili vsega skupaj 10 turnirjev. Izkazalo se je, da tenisa tudi v južni

Afriki zelo napreduje, kajti Čeho-lovaki so mo- rali napeti vse sile, da niso podlegli nadarjenim afriškim igralcem. Kljub temu pa je dosegel češki team v treh teniških turnirjih le neodločen izid in enkrat je moral priznati zmago tudi svojemu na- sprotniku. Omenimo naj tudi, da so morali Čehi igrati celo pri 50 stopinjah vročine, kar dovolj jasno kaže, da je bil napor čeških reprezentan- tov včasih prav vzgleden.

Francozom je skoraj žal, da so sklenili z Nemci reprezentančno nogometno tekmo za 15. marec v Parizu. V Nemčiji se s posebno važnostjo priprav- ljajo na to tekmo. Mesece in mesece Nemci že de- batirajo o sestavi svoje reprezentance, ki naj v samem Parizu pokaže nemško moč. Okoli 20.000 Nemcev se je prijavilo, ki bi šli radi v Pariz na to važno tekmo. Kljub gospodarski krizi, ki divja v Nemčiji, je pač ta številka dokaz, koliko radi žrtvu- jejo Nemci tedaj, kadar gre za ugled in prestiž nemškega nacionalizma. Nemški časopisi umetno stopnjujejo pomen tega mednarodnega srečanja, razpisane so velike nagrade za one, ki bi predla- gali najmočnejši nemški nogometni team. Pa vse to bi morda še razumeli Francozi, toda pričakovali pa niso, da bo tudi najvišja sportna instanca, nem- ška nogometna zveza izgubila potreben mir in se dala zapeljati po tem splošnem valovanju. V »Köl- ner Zeitung« je bila namreč objavljena vest, da bo nemška nogometna zveza 14 dni pred tekmo skli- cala v Nürnberg 20 najboljših nogometnih igralcev, kjer bi se morali ti podvreči resnemu treningu in strogemu hišnemu redu. Ta novica, ki jo sedaj Nemci demantirajo, pa je bila povod, da se je vzne- mirila tudi francoska javnost. Na Francoskem pra- vijo, da Nemci kažejo za to tekmo preveliko za- nimanje, da je ta zadeva postala Nemcem »najsvetejša« in da Nemci vse to delajo le radi svoje nacionalne prenapetosti. Francozi pravijo, da so Nemci pozabili na pravo sportsko pojmovanje, ki bi naj prineslo baš ob tej prvi povojni nogomet- ni tekmi prijateljsko razpoloženje med oba naroda. Sedaj zahteva tudi francoski časopisje za svoje igralce skrb in vesten trening po nemškem zgle- du. Da ne bo francosko občinstvo prikrašeno, je tamošnja vrhovna instanca rezervirala Nemcem le 10.000 vstopnic. — Da bo ta tekma ena največjih v letošnji sezoni, nam iz vsega tega postane dovolj jasno. Nemci vedo, da so v nogometu močnejši od Francozov, zato pa želijo tem bolj prav v francoski prestolici pokazati čim učinkovitejšo svojo nadmoč. Govoriti pa o sigurni nemški zmagi vendar ne gre, kajti Francozi bodo pač na svojih tleh in pred do- mačim občinstvom zastavili vse znanje in vso ener- gijo, da čim častnejše izidejo iz tega boja.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 1. marca: 9 Kmetsko predavanje (inž. Edo Fugina: O osuševanju zemljišč). — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10 Versko predavanje g. rav. Jagodic. — 10.20 G. F. Jelenc: Nauk o serviranju. — 11 Radio-orkester. — 12 Časovna napoved in dnevne vesti. — 15 Kmetski dom — ponos kmetske žene. — 15.30 Reproducirana slo- venska glasba. — 16 Humoriistično čtivo (g. Mil- činski). — 16.30 Radio-orkester. — 17 Turgenjev: »Tuji kruh«, igra (člani Ljudskega odra). — 20 Koncert Dravske divizije. — 22 Napoved časa, dnevne vesti, sport, vreme, Hawai-Jazz.

Ponedeljek, 2. marca: 12.15 Mešan program (plošče). — 12.45 Novice iz današnjih dnevnikov. — 13.00 Časovna napoved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borzne vesti. — 17.30 Radio or- kester. — 18.30 Dr. A. Bajec: Italijanska. — 19.30 Dr. Osojnik: O revmatizmu. — 20.00 Predava g. Koce o trgovini in trgovski politiki. — 20.30 Večer klasične glasbe (Radio orkester). — 22.00 Dnevne vesti, sport, vreme.

Torek, 3. marca: 12.15 Slovenske pesmi, ples- na glasba (plošče). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Časovna napoved, nato reproducirana glasba. — 13.30 Borzne vesti. — 17.30 Radio orkester. — 18.30 G. prof. Pengov: Izlet na luno. — 19.00 G. dr. Reya: O vremenoslovju. — 19.30 G. prof. dr. I. Grafenauer: Nemščina. — 20.00 Dostojevskij: Razkolnikov (Valo Bratina, čl. nar. gl.). — 21.00 Radio orkester. — 22.00 Časovna napoved, dnev- ne vesti, sport, vreme. — 22.15 Hawaii Jazz.

Drugi programi:

Ponedeljek, 2. marca.

Belgrad: 12.45 Opold. koncert radio orkestra. 17.30 Jugoslovanske pesmi. 18.15 Koncert. 20.00 Plošče. 20.30 Mozartov koncert. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. 20.30 Prosto za prenos. — **Budapest:** 12.05 Koncert orkestra. 17.30 Koncert. 20.30 Koncert vojaške godbe. — **Dunaj:** 15.20 Popoldanski kon- cert. 17.00 Ustna harmonika. 19.30 Violinski večer

(Vaša Prihoda). 22.15 Večerni koncert. — **Milan:** 12.15 Pesta glasba. 19.30 Petra glasba. 21.00 Kon- cert. 22.00 »Gostilničarska« komedija, nato glasba. — **Praga:** 19.05 Radio kabaret. 20.45 Simfonični koncert. 22.20 Moravska Ostrava. — **Rim:** 17.30 Kartet. 20.40 Večer lahke glasbe. — **Berlin:** 20.00 Pevski koncert. 21.10 Operna glasba. — **Katovice:** 17.45 Lahka glasba. 20.30 Poljudna glasba. 23.30 Plesna glasba. — **Toulouse:** 19.15 Popevke. 20.00 Melodije. 20.15 Koncert. — **Mühlacker:** 16.30 Po- poldanski koncert. 19.35 Koncert orkestra. — **Lon- don:** 13.05 Opoldanski koncert. 17.00 Popoldanski koncert. — 19.45 Vojaske koncert. 23.00 Plošče. — **Mor. Ostrava:** 12.35 Koncert radio orkestra. 19.05 Radio kabaret v Brnu. 20.45 Praga. 22.20 Koncert radio orkestra. — **Leipzig:** 19.30 Zabavni koncert. 21.40 Balade. 22.20 Plesna glasba.

Torek, 3. marca.

Belgrad: 12.45 Koncert radio orkestra. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Narodne na harmoniko. 19.50 Klavirski koncert. 20.30 Zagreb. 22.50 Kon- cert radio orkestra. — **Zagreb:** 12.30 Plošče. 17.00 Prenos glasbe iz kavarne. 20.30 Angleška glasba. 21.30 Koncert jazz orkestra. — **Budapest:** 12.05 Ruske balalajke. 17.30 Ciganska glasba. 19.30 »Le- teti Holandece«, opera, Wagner, nato koncert or- kestra. — **Dunaj:** 12.00 Opoldanski koncert. 19.0 Glasbila. 20.00 Večer solistov. 21.50 Večerni kon- cert. — **Milan:** 16.35 Otroški kotiček. 17.00 Plošče. 19.30 Pesta glasba. 20.30 Opereta. — **Praga:** 19.05 Pesmi. 20.00 Koncert dresden. orkestra. — **Rim:** 17.00 Vokalni in orkestr. koncert. 20.45 Opera. — **Berlin:** 19.30 Vojaske koncert. — **Katovice:** 17.45 Simfonični koncert. 20.00 Varšava. — **Toulouse:** 19.00 Kitare. 21.00 Koncert. — **Mühlacker:** 12.20 Plošče. 16.30 Popoldanski koncert. 20.00 »Rože iz Floride«, opereta, L. Fall. — 22.00 Koncert. 22.50 Zabavna glasba. — **London:** 13.05 Opoldanski kon- cert. 17.00 Popoldanski koncert. 19.45 Večerna glasba. 20.30 »Crown«. — **Mor. Ostrava:** 12.30 Radio orkester. 19.15 Valčki. 19.50 Praga. — **Leip- zig:** 19.00 Mladinska ura. 21.10 Klavir, nato ples- na glasba.

Šah

Zapadno-indijsko.

(Igrano na šahovskem turnirju v Hastings dne 31. decembra 1930.)

Beli: Sultan Khan **Črni:** Capablanka

1. Sg1—f3	Sg8—f6
2. d2—d4	b7—b6
3. c2—c4	Lc8—b7
4. Sb1—c3	e7—e6
5. a2—a3	d7—d5
6. c4×d5	e6×d5
7. Lc1—g5	Lf6—e7
8. e2—e3	0—0
9. Lf1—d3	Sf6—e4

Capablanka nepotrpežljivo igra. Vidi se, da je nasprotnika podcenjeval. Naravnejše je bilo Sb8—d7.

10. Sg5—f4	Sb8—d7
11. Dd1—c2	f7—f5

Resna pozicijska napaka, katera se prejšnje- mu Capablanki ne bi zgodila.

12. Sc3—b5	Le7—d6
------------	--------

Drugače zgubi najmanj kmeta.

13. Sb5×d6	e7×d6
14. h2—h4!	Ta8—c8
15.×e4	Dd8—e7
16. Sf3—d2	Sd7—f6
17. Sd2×e4	f5—e4
18. Ld3—e2	Te8—c6
19. g2—g4!	Tf8—c8
20. g4—g5	Sf6—e8
21. Le2—g4	...

Boljše kot 21. Dd5×+, Kh8; 22. Db3, Tc1+; 23. Kd2, Ta1; 24. T×a1, Dc7 in beli ne more dosti napraviti.

21. ...	Te6—c1+
22. Ke1—d2	Te8—c2+
23. Db3×c2	Tc1×c2+
24. Kd2×c2	De7—c7+
25. Kc2—d2	De7—c4
26. Lg4—e2	Dc4—b3
27. Ta1—e2	Kg8—f7
28. Th1—c1	Kf7—e7
29. Tc1—c3	Db3—a4
30. b2—b4	Dd4—d7
31. Tb1—c1	a7—a6
32. Tc1—g1	Dd7—a4
33. Tg1—c1	De4—d7
34. h4—h5	Ke7—d8
35. Tc1—c2	Dd7—h3
36. Kd2—c1	Dh3—h4
37. Kc1—b2	Dh4—h3
38. Tc2—c1	Dh3—h4
39. Tc3—c2	...

Oba bela stolpa stojita beli kraljici nasproti, ki zama!n išče napadalno točko. Črni strogo pazi na vsako nasprotnikovo potezo, posebno pa na kraljico, tako da sistematično blokira krila. Dolgo manevriranje Indijca sicer zabriše vtis dobre par- tije, vendar pa dokaže velik mojstrski doum.

39. ...	Dh4—h3
40. a3—a4	Dh3—h4
41. Kb2—a3	Dh4—h3
42. Lf4—g3	Dh3—f5
43. Lg3—h4	g7—g6
44. h5—h6	Df5—d7
45. h4—b5	a6—a5
46. Lb4—g3	Dd7—f5
47. Lg3—f4	Df5—h3
48. Ka3—b2	Dh3—g2
49. Kb2—a1	Dg2—h3
50. Kb1—a1	Dh3—g2
51. Ka1—b2	Dg2—h3

D×f2 ne pojde radi Lg4, Dh4; Tg1 in Th2.

52. Tc1—g1!	Lb7—c8
53. Tc2—c6	Dh3—h4
54. Tg1—c1	Le8—g4
55. Le2—f1	Dh4—h5

D×f2+? 56. Tc6—c2!, Df2—g1, 57. Tc2 —g2 ali 56. ... Df2—h4, 57. Tc2—h2.

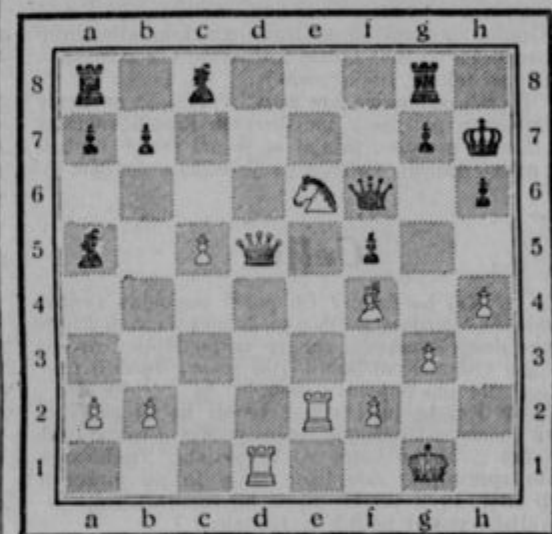
56. Tc1—c1	Dh4—h1
57. Te1—e1	Dh1—h5
58. Kb2—c3!	...

Da na Le2 lahko odgovori s Kc3—d2!

58. ...	Dh5—h4
59. Lf4—g3	Dh4×g5
60. Kc3—d2	Dg5—f5
61. Tc5×b6	Kd8—e7
62. Tb6—b7+	Ke7—e6
63. b5—b6	...

Pozno, ali sigurno pride odločitev.

63. ...	Se8—f6
64. Lf1—b5	Df5—f3
65. Tb7—b8 in črni se uda.	

Rešitev šahovskega problema št. 23.

(A. Simansky.)

Beli: Kh3, Db6, Tg6, Th4, Sg4, Se6, Lh8, Bf7, c6, b3, f3, c2 (12).

Črni: Kd5, Td3, Te8, Le3, Bd6, e5, c5, e3 (8).
Mat v dveh potezah.
1. Se6—d4

Rešitev šahovskega problema št. 24.

(E. Schulz.)

Beli: Kh2, Df6, Te2, Le3, Se6, Sg1, Bb5, e4, c2 (9).

Črni: Ke4, Tg3, Sg2, Sc8, Lc5, Bf7, d6, b6, h4, h3 (10).

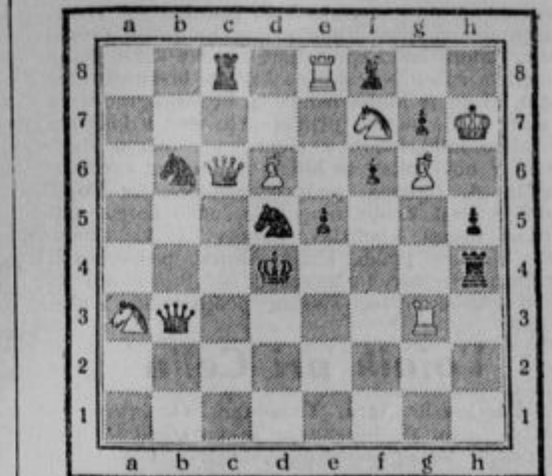
Mat v dveh potezah.

1. Te2—f2

Šahovski problem št. 30.

(L. Issajeff in S. S. Levmann.)

Beli: Kh7, Dc6, Te8, Tg3, Lg6, Ld6, Sf7, Sa3 (8).
Črni: Kd4, Db3, Tc8, Th4, Sb6, Sd5, Lf8, Bg7, f6, e5, h5 (11).

Mat v dveh potezah.

Ogledala

seh vrst, velikosti in oblik

Steklo

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, leusov, alabaster itd.

Spectrum d.d.

Ljubljana VII — Telefon 23-43

Zagreb Celovška 81 Osijek